Pat Gray

Motanul

UNIVERS

PAT GRAY

MOTANUL

Traducere de IRINEL ANTONIU

Pat Gray s-a născut la Belfast în 1953. A făcut studii de ştiinţe politice şi a lucrat în domeniul politicilor publice, inclusiv în calitate de consultant în Rusia sau Ucraina. A debutat în 1989 cu romanul *Mr Narrator.* În 1995 a câştigat World One Day Novei Cup, scriind în 24 de ore un roman, *The Political Map of the Heart.* Pe lângă cariera literară, a publicat lucrări de specialitate, fiind co-editor al volumului *Public Policy Disasters în Western Europe* (1998). În prezent predă la London Metropolitan University.

Motanul, romanul din 1997 al lui Pat Gray, este o alegorie politică plină de umor. Când animalele se văd rămase singure în casa părăsită de stăpâni, huzurul paşnic de până atunci lasă locul luptei pentru supravieţuire şi putere. Ce ambiţii are Motanul? Ce pune la cale Șobolanul? Ce gândește meditativul Șoarece? Vom afla din această poveste care a fost pe bună dreptate comparată de critici cu *Ferma animalelor* orwelliană.

CUPRINS

Capitolul Întâi

PROFESORUL MOARE

— O gustare de seară, murmură Profesorul, întinzând mâna după o prăjitură cu brânză şi cireşe.

Becul din frigider ilumină o alee pe pardoseala bucătăriei, unde se învălmăşeau cizme de cauciuc şi pagini din *The Guardian* aruncate. Ochii Profesorului se deschiseră puţin, iar stomacul îi ghiorăi în timp ce privirea lui se mişca înainte şi înapoi. Zgomotul ploii purtate de vânt umplu bucătăria, plesnind în ferestre.

Prăjitura cu brânză parcă strălucea, luminoasă şi fantastică, iar Profesorul o luă cu iscusinţă de pe farfurie şi o ţinu în mâna lui lată ca să nu se rupă când muşca din ea. O expresie de plăcere copilărească străbătu chipul Profesorului, apoi una de vinovăţie, apoi îşi îndesă toată prăjitura în gură şi începu să mănânce.

Câteva momente mai târziu, Profesorul sesiză un zgomot dincolo de uşa din spate, un zgomot ca o şoaptă, şi totuşi nu o şoaptă, ca suspinul vântului, şi totuşi nu era vântul, aproape o conversaţie, dar nu o conversaţie în vreo limbă cunoscută. Îşi linse iute buzele, apoi farfuria şi înclină capul spre zgomot, în timp ce mâna lui stângă, acţionând în aparenţă independent, pătrunse în frigider şi apucă spuma de căpşune. Apoi Profesorul iscodi somnoros întunericul de afară. Abia zărea stejarii uriaşi din fundul grădinii, care marcau punctul unde se amestecau rondul de flori şi zona verde din jur. Pentru o clipă, îşi apăsă uşor faţa pe geamul rece. Culmea colinei Pilberry era abia vizibilă, marcată de un şir de faruri care ieşeau de pe autostrada M25 şi ale căror fascicule răzleţe se încrucişau pe cerul nocturn ca nişte proiectoare. Profesorul ascultă atent în timp ce cealaltă mână rupea folia de aluminiu de pe spumă, găsea o lingură mare printre vasele spălate pe jumătate şi o înfigea adânc în cutia desfăcută.

— Şobolan tâmpit! răcni Şoarecele, ridicându-se de pe betonul ud de dincolo de uşa din spate, chiar sub câmpul vizual al Profesorului şi sub locul unde clapa pentru pisică se legăna uşor în vânt. Ştii, e prea mult, Şobolane, într-o noapte ca asta.

Şoarecele avea vocea răguşită, iar blana lui cenuşie şi rărită era plină de noroi. Tremura oblojindu-şi o vânătaie care i se umfla pe unul dintre picioarele roz.

— Abia ajunsesem sus şi a trebuit SĂ TE MIŞTI. Scuză-mă, Şobolane, dar ai promis că mă ţii bine.

În contrast cu Şoarecele, Şobolanul arăta splendid, într-un ansamblu complet alcătuit dintr-un impermeabil, o pălărie de ploaie şi nişte cizme înalte, cu un rucsac plin de haine de lână în spinare. Apa curgea de pe botul lung şi ţepos al Şobolanului şi mici stropi de umezeală îi picurau de pe mustăţi. Ochii îi scăpărau de un amuzament încrezător care nu făcea decât să-l enerveze şi mai tare pe Şoarece.

— Taci odată, Şoarece. O să ne audă.

— Nu-mi pasă, chiar nu-mi pasă, spuse Şoarecele, încercând să-şi frece piciorul şi să se ridice în acelaşi timp, apoi căzând pe spate, dureros, pe coadă.

— Eşti isteric, spuse Şobolanul, aplecându-se în faţă şi dezvelindu-şi dinţii, cam prea lungi şi galbeni ca să fie atrăgători. Termină! şuieră el.

Şoarecele tăcu deodată.

— Bine, mormăi el.

— Hai să-ncercăm scara mâţei, zise Şobolanul, oferindu-i Şoarecelui două labe împreunate, ca să-şi salte prietenul până la nivelul clapei pentru pisică, care continua să se bălăbănească înainte şi înapoi, trimiţând mici pale de stropi de ploaie înăuntru, pe vârful papucilor de tartan ai Profesorului.

Şoarecele puse o labă roz pe umărul Şobolanului şi se aburcă, cu inima bătându-i puternic în piept, câtă mai avea. Apoi, cu oarece greutate, Şoarecele împinse clapa întredeschisă cu un capăt de creion. Se lăsă linişte, în afară de zgomotul vântului şi de sunetul scos de lingura Profesorului care răzuia ultimele urme de spumă de căpşune de pe fundul cutiei. Şoarecele putea chiar să vadă destul de

dar modelul papucilor de tartan ai Profesorului şi linoleumul cu un strop de prăjitură cu brânză împroşcat în mijloc şi umerii Profesorului care se gheboşeau în timp ce mânca. Apoi Profesorul căută din nou în frigider. Şoarecele îşi ţinu răsuflarea.

— Ăsta ia eclerurile cu ciocolată, Şobolane! schelălăi Şoarecele agitat

Şobolanul încercă să se aplece în faţă şi să se înalţe ca să poată vedea prin fanta pentru pisică. Picioarele Şoarecelui îi împungeau umerii, iar coada îi bloca vederea.

— Stai locului odată, izbucni Şoarecele, simţind cum umerii Şobolanului se mişcau sub el.

Dar apoi Profesorul păru să se împleticească brusc spre stânga. Şoarecelui i se tăie respiraţia când pachetul cu ecleruri căzu pe pardoseală, răspândind pe linoleum im amestec delicios şi ademenitor de frişcă şi ciocolată.

— Şobolane! strigă Şoarecele imperativ. Şobolane! S-a-ntâmplat ceva!

Mâna Profesorului mătură blatul de lângă aragaz, mutând din loc borcane de gem, pâini, filtrul de cafea. Trupul Profesorului, ca o uriaşă şi extraordinară statuie a libertăţii, strângând în mână ce mai rămăsese dintr-un ecler cu ciocolată (ţinut sus în aer), păru să se clatine deasupra Şoarecelui, cu faţa încremenită intr-o expresie de surpriză şi agonie. Apoi totul se prăbuşi deodată cu o bufnitură cumplită, asemănătoare cu zgomotul acela pe care Şoarecele şi-l amintea bine, când Câinele fusese lovit de o maşină.

— Vai de mine, Şobolane! spuse din nou Şoarecele, tulburat să vadă faţa Profesorului lipită pe o parte de linoleum, cu frişca împrăştiată pe un obraz şi în ochiul Profesorului..

Celălalt ochi se holba sticlos la el. Buzele Profesorului se mişcară, iar Şoarecelui i se păru că şopteşte un singur cuvânt, iar acesta era *„Şoarece”.*

— Ce se-ntâmplă, Şoarece? Hai odată! strigă Şobolanul de dedesubt, mişcându-se de pe un picior pe altul. Ce-a fost zgomotul ăla?

— A căzut Profesorul, zise Şoarecele.

— A căzut?

Şobolanul sări până la uşiţă. Şoarecele se duse de-a berbeleacul în beznă. Şobolanul aruncă o privire înăuntru.

— A făcut atac de cord, spuse el.

— Ştiu, spuse Şoarecele, ridicându-se cu greu în picioare şi ştergându-şi noroiul de pe coadă.

— Doamne sfinte! zise Şobolanul, înainte ca Şoarecele să mai poată spune ceva. Şi a uitat să-nchidă frigiderul!

Cu o mişcare îndelung exersată, Şobolanul se săltă în interiorul bine luminat

— Cornul abundenţei! şopti el, trecându-şi mâna peste partea de deasupra a unei prăjituri cu zmeură, înainte de a rupe un colţ de brânză Cheddar şi a i-o arunca Şoarecelui, care aştepta jos.

— Ia gustă din asta, Şoricilă! strigă şi îşi adulmecă expert labele.

Dar Şoarecele eşuase mult mai jos, în largul linoleumului floral, cu picioarele roz din faţă sprijinite de baza frigiderului. Piciorul Profesorului – mare şi alb şi fără păr, ca efect abraziv al unei vieţi întregi în care purtase pantaloni de catifea reiată – i se păru Şoarecelui singurul mijloc disponibil de a ajunge la un nivel superior. Piciorul zăcea sprijinit de uşa frigiderului, atingând cu degetele, acum despapucite, laptele de dimineaţă de pe raftul de jos, o ispititoare, chiar dacă dezgustătoare scară. Şoarecele ezită, nesigur dacă e cuviincios să te caţeri peste morţi. Uitându-se în sus, vedea interiorul frigiderului care se înălţa deasupra lui, strălucitor ca un oraş noaptea, zumzăind de viaţă şi conturând, ca sub un reflector, silueta Şobolanului, acum în haine arctice, cu un halou de respiraţie rece răspândindu-se în juru-i. Şi apoi o bucată mare de brânză îl pocni în cap pe Şoarece.

— Încearc-o p-asta, Şoarece! E tare de tot, răsună vocea Şobolanului.

Apoi mintea Şoarecelui se goli, îngălbenindu-se plăcut peste tot, inundată de gândul unei promisiuni fără nume.

— Cheddar! suspină Şoarecele şi se năpusti de-a dreptul peste piciorul Profesorului în interiorul rece al frigiderului.'

Deasupra, Şobolanul scoase peşte dintr-o cutie de sardele desfăcută, mestecă o parte şi puse restul la loc. Patină prin unt şi ciuguli capetele unui pachet nedesfăcut de spaghetti bolognese

dietetice. Pe urmă deschise o cutie de bere. Îşi vârî nasul în cutie şi apoi îl scoase, simţindu-se ciudat de cherchelit. Încercă să împingă cutia spre bec, dar nu izbuti decât s-o rostogolească. Berea se scurse cu spumă prin deschizătură, iar Şobolanul îşi cufundă limba şi bău cu înghiţituri lungi.

— Pilsner! strigă el, dar Şoarecele găsise deja brânza franţuzească şi nu putea fi tulburat de nicio întrerupere.

Şobolanul se aşeză pe marginea raftului de sus al frigiderului şi se uită în jos. Dedesubt, Profesorul părea să-şi fi rupt spinarea şi zăcea într-un unghi ciudat, ca o navă de luptă care a fost bombardată. Era trist şi bizar, se gândi Şobolanul şi mai bău nişte bere, până când, în cele din urmă, nu i se mai păru atât de bizar că Profesorul nu se mai mişca.

— Hei, Şoarece, ştii care-a fost totdeauna problema ta? întrebă Şobolanul, care picase din picioare şi acum zăcea întins pe spate în farfuria cu unt, iar coadă (răsucită de plăcere la capăt) îi atârna prin grătarul raftului spre nivelul de dedesubt.

— Nu. Ia zi.

Vocea Şoarecelui răsună cu un ecou ciudat dintr-o bucată mare de brânză cu mucegai.,

— Nu ştii să te impui îndeajuns. Tot timpul îţi spun alţii ce să faci, în loc să le spui tu.

— Îmi pare rău, Şobolane, ştiu că nu-s bun de nimic, spuse Şoarecele.

Brânza brie, amestecată cu Cheddar-ul, părea să-i fi adus la suprafaţă o depresie profundă. Şoarecele se simţea groaznic de vinovat.

— Da’ ce pot să fac, Şobolane? întrebă Şoarecele. Pur şi simplu sunt o fiinţă neputincioasă, Şobolane. Adică uită-te la mine.

Şoarecele ieşi din bucata de brie, uns din cap până-n picioare cu brânză britanică moale şi cu vinişoare albastre, se împiedică şi căzu.

— Ce creatură jalnică mai sunt şi eu. N-am pic de autocontrol. Îs absolut dezgustător, Şobolane, zău, poţi să-mi spui. Spune-mi că-s dezgustător.

— Ştii, Şoarece, ar trebui. Să fii mândru. Mândru de ceea ce eşti, zise Şobolanul.

Şi apoi, pe un ton destul de răutăcios:

— Fiecare poate să contribuie cu ceva la ceva, indiferent de cât de mic şi neputincios e.

Se lăsă un scurt moment de tăcere, timp în care Şoarecele păru să se smiorcăie sau, poate, doar să pufnească pentru a-şi curăţa nasul de brânză. Şobolanul îl auzi cum se ridică anevoie în picioare şi, uitându-se în jos, îl văzu pe Şoarecele înmuiat în brânză care privea în sus cu ochii lui mici şi negri care se umeziseră, mişcând înduioşător din nas.

— Chiar crezi asta, Şobolane? Chiar crezi că pot să contribui şi eu? întrebă Şoarecele.

Şobolanul (care ura orice formă de sentimentalism), spuse minţind:

— Da.

Nişte zori cenuşii, nefireşti se iviră peste opulenta faţadă cu schelet de lemn de la „Chez Maupassant”, de parcă s-ar fi ridicat un văl, pe la şapte şi jumătate, a doua zi dimineaţă. Cerul era noros şi încărcat de ploaie, iar dinspre oraş venea funingine. Vântul purta slab zgomotul maşinilor, al lătrăturilor de câine şi al uşilor de garaj, precum şi mirosul de zonă rurală umedă, când soţia Profesorului începu să coboare spre bucătărie.

— Peter! îl strigă ea.

Peste câteva secunde, se aprinse lumina în livingul de la parter şi se deschise uşa bucătăriei.

— Peter! strigă iar vocea, pe alt ton.

Şi apoi zgomotul picioarelor care alergau şi zgomotul îndepărtat al unui număr format în grabă la telefon.

Motanul tresări auzindu-i vocea, iar mustăţile lui se adaptară la vibraţii, la atmosferă, la ambianţa livingului acoperit cu mochetă pluşată, chiar înainte să se trezească, trimiţându-i mesaje bruşte şi îngrijorate spre creier. Motanul răspunse la mesaje rămânând, în aparenţă, absolut cum era, cu ochii închişi, nemişcat, lăbărţat pe toată lungimea covorului vechi din faţa şemineului, într-o poziţie de totală şi deplină relaxare.

„Ce dracu’ se-ntâmplă?”, se gândi Motanul şi deschise un ochi,

foarte uşor, dezvelind o jumătate de colţ cu un lichid galben, apoi se întoarse nepăsător pe spate şi apoi încă o dată, o rotaţie completă de 360 de grade, astfel încât ochiul cuprinse toată camera, de la podea până-n tavan, înregistrând o imagine răsturnată a doamnei Profesor, cocoşată în cămaşa de noapte, tremurând lângă telefonul negru. Motanul sări şi ateriză drept, în patru labe, căscă şi păşi pieziş spre ea, întinzându-se.

— Gustarrrrrrea de dimineaţă, toarse el. Gustarrrrrrea… şi rânji nevăzut şi linguşitor, înainte să-i sară în braţe.

Însă singurul răspuns din partea doamnei Profesor fu o mângâiere absentă pe ureche. Motanul îşi înfipse ghearele în piciorul ei, iar ea îi făcu vânt pe podea.

„Scârba!”, se gândi Motanul şi porni ţanţoş spre fereastră, distant şi sobru. Afară îl văzu pe Şobolan dirijând depozitarea bunurilor furate din frigiderul Profesorului.

„Şobolanul!”, şuieră Motanul pentru sine şi execută câteva mişcări iuţi înainte şi înapoi în faţa ferestrei franţuzeşti, stăpânit de un val de mânie. „Uită-te la el numai! Ce harababură!”

Motanul îşi lipi nasul de sticlă, respiraţia caldă din nările lui aburea geamul, iar ochii îi erau lipsiţi de expresie.

— Nu, nu, nu, invers!

— Cum? Spune clar!

— Păi dacă n-asculţi, Şoarece…

— Jalnic, pufni Motanul şi se apucă să se izbească în uşa închisă de la bucătărie, până când sosirea Doctorului îl distrase de la această îndeletnicire. Salutare, domnu’! zbieră Motanul, ţinându-se pe podea după pantofii bine lustruiţi ai Doctorului. Ceva de mâncare, ce zici?

Uşa de la bucătărie se deschise, apoi se trânti atât de repede încât Motanul abia avu timp să se ferească. Mişcările Motanului deveniră din ce în ce mai smucite, iar vârful cozii îi oscila ca un metronom. Îi trântiseră uşa-n nas, iar înăuntru era ceva. Poate era o felie de şuncă în bucătărie sau nişte măruntaie de găină într-o punga de hârtie aruncată la gunoi sau poate o scrumbie care mai avea capul şi ochii spunând „Mănâncă-mă!” se gândi Motanul. Chiar când se trântea uşa, apucase să zărească pe pardoseală ceva mare, deşi nu putea fi sigur că, orice ar fi fost, era bun de mâncare.

— Ce pisică drăguţă, spuse Doctorul, ieşind din bucătărie, strângându-şi stetoscopul şi închizându-l cu un declic zgomotos şi definitiv în geanta lui medicală. Are ochi frumoşi, nu?

Văduva Profesorului se uită în jos la Motan.

Motanul răspunse frecându-se de picioarele lungi şi îmbrăcate în ciorapi ale doamnei Profesor, până când coada i se înălţă rigidă.

— Nu-i timid deloc! zise Doctorul, strecurând uşor certificatul de deces pe masa lustruită din living.

Văduva Profesorului îl mângâia distrată pe Motan, iar Motanul se rostogoli pe spate.

„Să-i arăt burta. Femeilor le place o burtă frumoasă şi tărcată”, se gândi Motanul. „Gâdilă-mă. Hai! Dă-i drumul odată!”, toarse el şi încercă să-i atragă atenţia cu ghearele, dar doamna Profesor îl îndepărtă cu piciorul, iar Motanul, rănit, se piti după canapea. O dată ajuns acolo, totuşi, avu o ciudată senzaţie de gol şi se ridică pe picioarele din spate, sfâşiind de ciudă tapiţeria.

— Păi cred că asta-i tot, spuse Doctorul, ezitând şi căutând nişte cuvinte de consolare potrivite.

— Profesorul nu se ţinea în formă, spuse deodată doamna Profesor, parcă eliberată de un jurământ al tăcerii.

„Boşorog gras şi snob!”, răspunse ca un ecou Motanul.

— Avea o alimentaţie nesănătoasă. Eu îi tot spuneam să mănânce mai cumpătat, să mănânce mai mult muşii, mai multă pâine integrală şi să mai lase berea şi îngheţata, dar nu mă asculta. Nu se gândea la viitor. Ca un copil. Pur şi simplu mânca şi iar mânca. Până şi noaptea îl prindeam.

Doamna Profesor făcu o pauză, uimită de înveninarea cu care-şi denunţase soţul mort.

„Aşa e. Şi-a făcut-o cu mâna lui. Nu se ţinea în formă. Nu făcea sport deloc”, răspunse ca un ecou Motanul, sărind pe spătarul canapelei şi accelerând, cu muşchii încordaţi, ca să treacă dintr-un salt peste living, pe fotoliu şi apoi pe pervazul ferestrei.

Mai târziu, spre marele dezgust al Motanului, veniră cioclii şi scoaseră ceva de o dimensiune considerabilă din cămară. Abia apoi primi Motanul micul-dejun. Înfulecă într-un ritm furios, azvârlind bucăţi de mâncare pentru pisici pe pardoseala bucătăriei şi

străduindu-se să nu mârâie de plăcere..

În seara aceea, Şoarecele şi Şobolanul stăteau pe capacul pubelei de lângă uşa bucătăriei, încălziţi de căldura delicată a conţinutului ce se descompunea, în timp ce de dedesubt se înălţau miresme plăcute. Era o noapte senină şi aerul stătea nemişcat în aşteptarea toamnei Din depărtare auzeau lătratul unui câine care hăituia iepuri fantomatici pe pajiştea de lângă autostrada M25.

Însă trăsăturile înguste ale Şoarecelui erau tulburate de o încruntare grea, care-i aduna pe frunte strat peste strat de piele cenuşie, ascunzându-i aproape complet sprâncenele.

— Nu mai fa aşa, Şoarece, arăţi ciudat de tot, zise Şobolanul, care de multe ori se gândea că Şoarecele ar fi putut să fie destul de arătos dacă n-ar fi fost şoarece sau dacă ar fi fost mult mai mare sau dacă ar fi avut mai multă grijă de propriu-i aspect

— E curios, zise criptic Şoarecele, către nimeni în particular.

Şobolanul îl ignoră, nevrând să-l încurajeze pe Şoarece în reflecţia lui, care – o ştia dintr-o lungă experienţă – avea să fie inevitabil sumbră.

— Ia auzi-l pe câinele ăla. Adică aşa o să sfârşim cu toţii, Şobolane? vorbi Şoarecele.

Se auzea zgomotul scos de câine, care lătra agitat în iarba înaltă şi udă.

— Nu, nici vorbă. Noi suntem mai deştepţi decât câinii. Mult, mult mai deştepţi, zise hotărât Şobolanul.

Acum Şoarecele tăcea de ceva timp şi, în linişte, Şobolanul simţi cum îi dă fiori nesăbuinţa propriilor sale cuvinte.

— Şi Profesorul, Şobolane, ei? El unde s-a dus? continuă Şoarecele, adoptând un ton inchizitorial, ca şi cum ar fi stăruit împotriva unei clase de elevi posaci nedispuşi să pună la îndoială simplitatea nerezonabilă a credinţelor lor.

Şobolanul se ridică în picioare şi se întinse, iar coada i se târî pe capacul pubelei din spatele lui ca un şarpe eliberat dintr-un sac.

— Cine are nevoie de oameni, Şoarece? zise el scurt, ignorând întrebare Şoarecelui. Întruna se gândesc. Inventează chestii. Încurcă lucrurile. Mănâncă totul din jur. Putem să găsim ceva mai bun!

declară Şobolanul.

Apoi Şobolanul se învârti şi se aplecă să-i şoptească Şoarecelui la ureche:

— Vez' ce linişte e-acu? în mod normal, şi-ar asculta discurile cu muzică clasică.

Şobolanul imită zgomotos primele măsuri din *Anotimpurile* lui Vivaldi, apoi se aşeză înapoi pe capacul pubelei. Şoarecele simţea o oarecare părere de rău după tonalităţile clasicilor. Acum singurul sunet erau răcnetele îndepărtate dintr-o telenovelă americană, abia audibile printr-o fereastră deschisă, Ia capătul celălalt al gardului viu.

— Acum, că Profesorul s-a dus, abia dacă o s-avem vreme de dormit şi îndată o să ne sculăm, căutând întruna mâncare, zise Şoarecele, cu un tremur în glas.

— Prostii! zise Şobolanul, cu falsa convingere a cuiva ca- re-şi neagă cele mai adânci temeri. Dacă se ajunge la cel mai rău caz, putem să ne bazăm pe pubele.

Şobolanul bătu cu piciorul în capacul pubelei, făcându-l să sune grozav a got

— Profesorul nu-şi petrecea tot timpul scotocind prin gunoaie, nu? protestă Şoarecele.

— El n-avea nevoie, îi zise Şobolanul confidenţial. Nevoile lui erau altele decât ale noastre.

Şobolanul, simţind deodată că-şi pierde răbdarea cu Şoarecele, merse până la marginea pubelei şi aruncă o privire.

— De ce? întrebă Şoarecele.

— La naiba, Şoarece, de unde să ştiu eu? Vreau să spun că pur şi simplu aşa e, răbufni Şobolanul. Vreau să spun că unele lucruri pur şi simplu SUNT.

Şobolanul ezită. Apoi rânji în întuneric.

— Hei, Şoarece! Ţii minte Ferma Animalelor? Ştii, aia unde toate animalele preiau controlul.

Şobolanul se învârti în timp ce vorba, cu mâna-n şold, cu pelerina trecută elegant peste cot.

— Au sfârşit prost, învinşi de egoism, lăcomie şi ambiţie, zise Şoarecele mohorât.

Şobolanul îl ignoră.

— Ştii, Şoarece, avem nevoie de-o mână tare, de cineva priceput. Cineva care poate să facă rost de părţi cinstite pentru toată lumea şi de haleală acătării, de la cel mai de jos pân* la cel mai de sus.

— Cine, adică? întrebă Şoarecele.

Şobolanul se ridică semeţ, cu pieptul în afară, mustăţile zburlite şi botul în aer.

— Ce zici, Şoricilă? spuse Şobolanul cu o voce ciudată, aspră, plină de sine şi uşor milităroasă, pe care Şoarecele n-o mai auzise niciodată.

Şoarecele, deşi încă pierdea timpul cu aranjamente mărunte şi vise nebuneşti, se trezi totuşi, în zile următoare, cercetând lucrurile mai des ca înainte prin jurul casei, ca şi cum s-ar fi aşteptat dintr-o clipă într-alta la o dispariţie furişă şi neliniştitoare a borcanului cu biscuiţi sau a formei de prăjituri, ca precursor al unui exod mai mare şi mai definitiv.

Motanul era şi el frământat de mersul lucrurilor. Era o oarecare neglijenţă în purtarea doamnei Profesor faţă de el, iar asta îl îngrijora peste măsură. Implica o lipsă a dedicaţiei, a acelei reciprocităţi apropiate de care depind toate pisicile. Şi îl mai irita o anumită abordare şleampătă a treburilor casei. Să fi fost el şef, totul ar fi mers ceas; ar fi fost otravă de şobolani pentru Şobolan şi ceilalţi paraziţi, micul dejun la şase şi din nou la opt şi toată plasa de sârmă scoasă din gardul viu ca să se poată duce în vizită la pisicile din vecini fără să-şi agaţe burta.

„E o ocazie de schimbare!”, îşi zicea el în gând, frustrat că doamna Profesor părea să vadă moartea soţului ei ca pe o scuză pentru şi mai multă letargie.

Dar Motanul suferea şi emoţional. În ciuda exteriorului său dur, era totuşi un spirit sensibil, chiar dacă imprevizibil. De prea multe ori, în zilele de după deces, se trezea că mâncarea venea târziu sau, mai rău, deloc. Era prilej de ironii crude când, după o dimineaţă în care aşteptase cu nerăbdare micul dejun, ieşea în grădină ca să stea jos şi să-şi potolească nervii, doar ca, la întoarcere, să vadă că hrana lui fusese servită, dar aruncată misterios la gunoi înainte să aibă

şansa s-o mănânce. Pe de altă parte, doamna Profesor, neatentă, servea câteodată micul dejun de două sau chiar de trei ori într-o dimineaţă. Motanul rânjea şi mânca pe săturate, prefăcându-se că al doilea mic dejun e primul, înfulecând grămezi de carne aburindă de iepure până când mustăţile lui căpătau duhoarea acesteia şi el se pregătea să se ducă legănat pentru a adormi undeva, când încă o porţie îi era trântită dinainte. Atunci stătea acolo toată dimineaţa, uitându-se la mâncarea ce se întărea şi devenea necomestibilă în faţa privirii lui palide, incapabil să priceapă cum de împlinirea uneia dintre fanteziile lui preferate putea fi în realitate atât de neplăcută. Apoi zile întregi nu primea mâncare deloc.

Motanul umbla prin casă, mieunând întruna, incapabil să se bucure de ceva: frustrat de fortăreaţa rece şi albă a frigiderului, ispitit în chip ciudat de vederea păsărelelor din curte şi fascinat de lipăitul sec al Şoarecelui, în goana lui pe după plinte. Zăcea posomorât, cu blana înfierbântată şi plină de mâncărimi, dând din coadă într-o parte şi-n alta.

Din când în când, trecea din câteva salturi peste peluză şi prin gard sau în sus, pe cornişa casei de alături, iar de acolo pe acoperiş, de unde cuprindea cu privirea scena de dedesubt, balansându-se crăcănat pe ţiglele de pe coamă; într-o parte grădina din faţă, care se întindea până la copaci, la lac şi la autostrada B352, iar în cealaltă ridicătura colinelor care se îndepărtau de grădinile din spate, înălţându-se în cerul senin de toamnă.

Mai departe de grădină, dincolo de gardul din spate, nişte vaci păşteau fân pe pajişte. Pe aleea dintre „Chez Maupassant" şi casa pe care şedea, vedea silueta minusculă a Şoarecelui, parcă prin capătul greşit al unui telescop, vânând un ambalaj de biscuiţi.

Apoi Motanul cădea pe gânduri; ce contrast era între grădinile de dedesubt! Deşi „Chez Maupassant" avea să fie întotdeauna căminul lui şi era, neîndoielnic, locul cel mai frumos de pe pământ, ce trist decăzuse sub Profesor şi văduva lui! Traiul fusese pur şi simplu prea uşor pentru toată lumea, se gândea el. Alături, însă, avuseseră voinţa şi resursele, iniţiativa şi hotărârea de a se ridica! Grădina era imaculată; tot felul de chestii erau montate şi date jos, vopseaua decapată, apoi revopsită, apoi decapată. Era o frenezie constantă de

activitate productivă, în vreme ce „Chez Maupassant” produsese numai cine lenevoase şi dezgustătoare după-amiezi literare care se lăbărţau pe iarba înaltă, dându-le din ce să trăiască unora de teapa Şobolanului şi Şoarecelui.

Casa trebuia să fie ţinută curată şi ferită de dăunătorii de toate soiurile, se gândea Motanul, iar apoi ai fi avut acel gen de mediu care să atragă oamenii potriviţi. Da, mediul potrivit, se gândea Motanul şi se întorcea cu spatele la horn, frecându-şi dosul de el ca să-şi potolească mâncărimea cu răzătoarea caldă din cărămidă roşie.

Apoi, într-o zi, pe la mijlocul lui octombrie, Şoarecele fii trezit de un zgomot neobişnuit.

„Tehaka Tehaka Tehaka Zuhha Zuhha Ya Ya Get crazy Ya boom Ya boom Ya get crazy now Ya Zuhha Booop de Doop…”, făcea muzica în timp ce Şoarecele se dădea anevoie jos din pat, iar pereţii camerei lui vibrau în ritmul melodiei.

— Doamne! Ce zgomot oribil! murmură el şi încercă să-şi astupe urechile.

„Teuggga Tehugga Boop Booop Tehugga Booop Booop Booop!”

— Opriţi zgomotul ăsta! Opriţi gălăgia! strigă Şoarecele şi o luă iute la fugă pe coridorul strâmt de după plintă şi apoi afară, prin uşa lui din faţă, fără să se mai uite-n dreapta sau în stânga, atât de deranjat era că i se tulburase liniştea.

După câţiva paşi în living, Şoarecele se opri, cu trupul îndoit şi gura căscată de surpriză. Covoarele erau deja strânse, făcute sul şi legate lângă perete, ca nişte ostatici capturaţi în luptă, iar pernele de pe sofa fuseseră luate, dezvăluindu-i dedesubturile, goale şi utilitare în lumina aspră a dimineţii. Nici urmă de doamna Profesor.

Şoarecele o zbughi să se ascundă sub un raft de cărţi, unde rămase tremurând de frig şi de frică vreo zece sau douăzeci de minute, cu gândurile paralizate de zgomot şi de agitaţia generală a mutării. Printr-o gaură din lemn îl zări pe Motan, alunecând încolo şi încoace, cu o falsă nonşalanţă, printre lucrurile în tranzit, lăsându-se în jos şi strecurându-se ca să evite vreun obiect sau altul în timp ce accelerau spre hol, călăuzite de mâinile pricepute ale celor patru oameni de la firma de transport.

— Încetişor! încetişor! torcea Motanul, către sine sau către hamali, Şoarecele nu-şi putea da seama.

Apoi ochii Motanului se rotiră şi îndată ţintiră gaura prin care-l pândea Şoarecele, de parcă ar fi fost ghidaţi de un radar felin fermecat. Şoarecele îl văzu schimbându-şi direcţia şi furişându-se, prefăcându-se că nu vorbeşte în felul acela al motanilor, care se uită în altă parte.

— Şoarece. *Tu* eşti acolo, aşa-i? Aşa-i, Şoarece?

Şoarecele încercă să-şi ţină respiraţia în întuneric, dar izbuti doar să creeze acel gen de tăcere intensă care-i confirmă Motanului bănuielile legate de prezenţa lui. Nasul Motanului împunse gaura, răspândind în ascunzătoarea şoarecelui mirosul infect al ultimului său mic dejun cu peşte. Şoarecele tuşi.

— Ne mutăm, Şoarece, spuse Motanul. Plecăm la Brighton. Aşa a zis ea. E undeva pe malul mării şi ştii ce-nseamnă asta, Şoarece.

Şoarecele nu ştia. Se dădu cu atenţie înapoi, pe întuneric, căutând în scândurile goale de sub picioarele lui alte găuri sau breşe prin care se putea strecura în siguranţa golului de sub podea. Motanul vorbea vesel. Şoarecele îl auzi întinzându-se pe jos, cu partea întunecoasă şi blănoasă apăsată pe gaură.

— O, da, Brighton e un loc frumos pentru o pisică. O plimbare până la debarcader seara, după ce se aduce prada. Scrumbie. Ai gustat vreodată scrumbie, Şoarece? Scrumbia pe mustăţi e cel mai delicios lucru, nu că ai pricepe tu. Apoi să te rostogoleşti şi să tragi un pui de somn sub fotoliul bătrânei…

Vocea Motanului căpăta ecou în cavitatea întunecoasă, în timp ce Şoarecele, pipăind în spate cu degetul de la picior, simţi un curent rece de aer şi, căutându-i sursa, găsi o gaură nu mai largă decât un deget mare ceva mai grosuţ, prin care se înghesui cu preţul câtorva nasturi, şi se târî pe sub Motanul care continua să vorbească, cu zgomotul de mobilă mutată răsunând ca tunetul împrejurul lui.

Capitolul Doi
MOTANUL CÂNTĂ PREA TARE

Trezindu-se, Şoarecele găsi casa ciudat de liniştită, fără sunetele de zi cu zi prin care Motanul era chemat la micul dejun, cele ale apei curgând ori ale radioului de dimineaţă. Trase cuvertura peste pat, îşi atârnă scufia în locul obişnuit şi păşi uşor pe hol, pe după plintă, spre uşa lui din spate şi, mai departe, spre bucătărie. Păşind afară, aşteptarea unei lumi fără pisici se amesteca în mintea Şoarecelui cu teama legată de felul în care ar putea funcţiona o asemenea lume.

Tuşi şi se întinse şi adulmecă aerul, care-i răcori nasul. Apoi fugi până pe mijlocul podelei, unde se opri şi adulmecă din nou. Acum casa mirosea a praf de sub covoare, a aer stătut, a uşi închise şi a gol. Se mai păstrau unele mirosuri ale lucrurilor de-acum dispărute – un iz vag de Motan şi de mâncare de pisici, chiar o adiere a tutunului de pipă al răposatului profesor pluteau fantomatic în atmosferă. Bolul Motanului, uitat şi răsturnat, zăcea lângă clapa din uşă, lins de orice urmă de mâncare.

— O, Doamne! ţipă Şoarecele.

Maşina de gătit şi mai multe aparate de bucătărie dispăruseră, dar şi frigiderul.

— O, Doamne! şopti Şoarecele, apucându-se de nas cu amândouă mâinile, îngrozit, învârtindu-i capătul negru şi lucios între degete.

În ciuda cunoştinţelor sale limitate de economie, Şoarecele vedea că întreaga infrastructură de la „Chez Maupassant” fusese distrusă. Până în momentul acela, învăluit în insensibilitatea la detalii caracteristică insului pe jumătate adormit şi înveselit de lipsa Motanului, Şoarecele nu conştientizase deplina semnificaţie pentru viaţa sa viitoare a oamenilor care mutau mobila.

Deznădăjduit, Şoarecele se târî până în living, care părea mai larg ca înainte, iar paşii lui un ecou surd, înghiţit cu totul în spaţiul nemobilat unde, cu numai câteva săptămâni în urmă, Profesorul îşi

ridicase picioarele, se uitase la „Panorama”[1] şi scăpase din neatenţie brânză pe covoare. Acum nelocuită, „Chez Maupassant” îşi pierduse senzaţia domestică, edwardiană.

Pe Şoarece îl trecură fiorii şi se întoarse în bucătărie, unde se aşeză în mijlocul unor flori imprimate pe linoleum.

„Păi puteau măcar să lase ceva”, îşi zise el în gând, stând acolo. Parcă răspunzând gândurilor sale, se auzi un zgomot îngrozitor la fanta din uşă, iar Motanul se revărsă pe neaşteptate în bucătărie. Şoarecele încremeni, nesigur pentru o clipă dacă era Motanul sau un alt, destul de deosebit şi mult mai periculos, Motan. Se uită atent. Era acelaşi Motan..

— Ce pui la cale, Şoarece?

Vocea Motanului era aceeaşi; şuierătoare şi atotvăzătoare, cu o nuanţă delicat nesinceră de prietenie, sugerând poate nişte sentimente profunde, zvâcniri bruşte ale conştiinţei şi intelectului care erau extrem de nesigure. Mintea Şoarecelui se ambalase; Motanul ar fi trebuit să fie în Brighton.

Motanul (ca o enormă banchetă pe cardane) lunecă dintr-o parte în alta a bucătăriei, iar Şoarecele simţi un fior straniu de teroare deplină, observându-i coastele tremurătoare şi capul vărgat, lăsat în jos, cu ochi reci. Apoi umbra lui căzu peste Şoarece.

— Motane, zise Şoarecele, credeam că ai plecat la Brighton.

— Ea n-a vrut să mă ia, Şoarece, rosti printre dinţi Motanul Cică pot să „mă descurc singur”.

Motanul părea să pună un accent deosebit pe ultimele cuvinte. Apoi se aşeză, profitând de şovăiala Şoarecelui pentru a ocupa spaţiul dintre Şoarece şi uşă. Şoarecele era copleşit de impulsurile contradictorii de a râde, a fugi şi a-i plânge de milă Motanului. Se simţea în pragul isteriei. Un cântec nepotrivit îi bolborosi în gură, însoţit de lumină, o muzică de clopoţei în urechi.

— Îngrozitor, Motane, zise el diplomatic. Oare de ce? Nemaipomenit! De câţi ani eraţi împreună?

— Doişpe, zise Motanul cu amărăciune, examinându-şi ghearele

[1] Emisiune de investigaţie jurnalistică difuzată de BBC din 1953 până în prezent (n. tr.).

în timp ce vorbea.

Ochii lui păreau să-l privească pe Şoarece, i se păru Şoarecelui, nu ca pe un Şoarece, ci mai degrabă ca şi cum ar fi fost cu totul altceva. Motanul îşi îndreptă poziţia şi îşi linse buzele. Deja părea mai slab. Şoarecele remarcă toate acestea într-o clipă.

În acel moment, se auziră un gâlgâit surd dinspre chiuvetă şi sunetul sifonului deşurubat dinăuntru, iar Şobolanul sări afară, urmat de o împroşcare de noroi şi mâzgă, şi se apucă să se şteargă ostentativ cu un prosop pufos, de un alb imaculat, pe care-l purta în spinare într-o pungă de plastic sigilată. Motanul rămase năucit.

— Salut, băieţi, zise Şobolanul, păşind pe linoleum şi traversând încăperea de parcă Motanul n-ar fi fost acolo, ca să ajungă lângă Şoarece.

Şoarecele simţi cum îl cuprinde o senzaţie caldă de siguranţă şi de recunoştinţă. Dinţii încetară să-i mai clănţănească.

— Hei, dă-te mai încolo! zise Şobolanul ştergându-şi labele şi punând prosopul la loc în pungă. Cu căţel, cu purcel şi cu biscuiţii din borcănel. Pur şi simplu. Ştiam eu c-aşa o să facă. Motane! Păi tu ce cauţi aici? Şoarecele zicea că eşti la Brighton!

Şoarecele îl văzu pe Şobolan măsurând dintr-o privire iute expresia obidită a Motanului şi-l văzu remarcând paloarea uşor prăfuită care acoperise blana de obicei lucioasă a Motanului.

— Motanului i s-a spus să se descur… descur… descur… ce singur, zise Şoarecele cu înţeles, recăpătându-şi glasul.

— Să mă descurc singur, repetă Motanul.

Avea ochii împăienjeniţi şi răniţi.

— Adică nu ştiu cu ce.

Motanul ridică expresiv din umeri înspre locul unde stătuse înainte frigiderul, a cărui poziţie era marcată de o dâră de firimituri lipicioase şi de culoarea aprinsă a linoleumului.

— Şobolanul are ceva mâncare, zise Şoarecele foarte repede.

Şobolanul se uită cu ură la el.

— Mai mult ciocolată, zise Şobolanul cu desconsideraţie. Nu prea avem ce-ţi place ţie, Motane.

Motanul îşi lăsă capul în jos.

— Deja mi-e al dracului de foame, zise el.

— Avem cutiile alea de pateuri umplute cu carne de pui şi ciuperci, nu, Şobolane? Ar putea să mănânce şi Motanul din ele, sugeră Şoarecele, rugător, şi începu să-şi cureţe degetele nervos, şi neînţelept, căci îi înfăţişa Motanului burta lui durdulie şi roz, care tremura.

Ochii motanului părură să se pironească în burtă, iar gura i se deschise foarte uşor.

— S-au terminat pateurile, zise Şobolanul.

Ochii Motanului se împăienjeniră mai mult ca oricând, ca şi cum în capul lui s-ar fi tras nişte jaluzele.

Mai târziu, Motanul stătea cu trupul curbat în jos, blana de pe burtă absorbea umezeala ierbii ude, iar genunchii îi tremurau de intensitatea concentrării şi de frig. O păsărică îşi vedea nevinovată de treabă pe peluză, mâncând muşte ce se ascundeau printre firele de iarbă. Ochii Motanului se îngustară, încât păreau ca de sfinx şi opaci, doar cu o crăpătură neagră care lăsa imaginea păsării să ajungă în creierul Motanului. Motanul cerceta pasărea, cu gura uşor deschisă, cu vârful limbii roz în afară, flancat de nişte dinţi ascuţiţi ca vârfurile de ac. Îi plăcea cum ţopăia pasărea de pe un picior pe altul şi cum se afunda printre firele de iarbă. Îi plăcea neştiinţa ei inocentă. Pasărea avea ceva teribil de aţâţător, ceva prostesc şi ademenitor! A, da, cum se făcea oare? Aproape că uitase. Un pas înainte, ţinând coada jos, şi apoi HAŢ! Dezgustător! Ce făcea el aici?

Motanul sări ca o capcană de şobolani declanşată; picioarele din faţă se repeziră în sus, picioarele din faţă se repeziră în jos şi zbură prin aer, cu amândouă labele întinse, cu ghearele desfăcute, şi tocmai atunci ideea că fapta sa era nedreaptă interveni şi-l trimise la pământ cu o bufnitură nesatisfăcătoare şi o alunecare prin iarbă şi noroi şi umezeală, singura urmă a păsării fiind amintirea unei atingeri cu penele aripilor pe faţa lui, aproape o provocare, de fapt.

Motanul se ridică şi se. Scutură, uitându-se împrejur să vadă dacă observase cineva. Inima îi bătea cu putere, iar pe sub blană îi curgea o sudoare rece. Ferestrele goale de la „Chez Maupassant” sclipeau în lumina dimineţii, fără perdele. Firele de iarbă se aplecară.

— Salutare, zise vocea Şobolanului.

— Şterge-o, zise Motanul, ruşinat şi derutat, cu mintea fierbându-i de oroarea a ceea ce fusese cât pe ce să facă.

Oroare, şi totuşi îi dăduse o senzaţie de BINE! Asta era oribil!

— Nu vezi că-mi fac exerciţiile de calistenie, Şobolane? La vârsta mea, trebuie să te ţii în formă.

Motanul se încruntă când silueta Şobolanului se ivi în faţa lui pe iarbă. Motanul se sculă, întinzându-se cu totul, destinzându-şi fiecare muşchi şi tendon. Şobolanul se mişcă iute, sigur pe picioare, apoi se aşeză, foarte aproape de Motan.

— Salutare, Motănică, zise el încet

— Şobolane! se răsti Motanul printre dinţi.

O amintire vagă din educaţia primită se trezi în mintea Motanului: şobolanii erau murdari, şobolanii erau purtători de boli. Chiar dacă Şobolanul purta vestă, Motanului i se părea că tot simte mirosul de scurgere şi de canal. Motanul începu să se spele foarte încet. Vântul se înteţi, şuierând în tăcutele linii telefonice care se întindeau de sub streaşină de la „Chez Maupassant”, făcându-le să cânte.

— Ascultă aici, Motane, începu Şobolanul, furişându-se mai aproape, cu coada lăsată nonşalant în urmă ca o linie perfectă, nemişcată.

— Nu-s obligat să vorbesc cu tine, zise Motanul tresărind.

Nervii din labele dinainte se contractară de agitaţie, făcând blana să se încreţească de parcă ar fi fost strânsă într-o mănuşă călduroasă de iarnă.

— Trebuie să facem o înţelegere, zise Şobolanul.

Pentru un scurt moment, Şobolanul crezu că era posibil un progres, dar mai trebuia luate în considerare şi chestiunea blănii zbârlite a Motanului şi o uşoară şiretenie în atitudinea acestuia. Pisicile erau nişte fiinţe ciudate, snoabe, izolate, nefiind fericite nici printre ai lor, iar nefericirea le făcea rele, Şobolanul ştia asta. Începea să plouă şi ploaia îi intra în ochi.

— O înţelegere în privinţa bucătăriei şi a Şoarecelui, zise el.

Motanul ridică o sprânceană.

— Bucătăria e-a mea, zise el. Iar Şoarecele să aibă grijă.

Iar cu asta Motanul întinse şi deschise laba ca un pumn de lame.

— Vezi ce ascuţite-s, zise el simplu.

În noaptea aceea Şobolanul rămase ascuns, învârtindu-se neliniştit în pat şi încercând să înţeleagă. Motanul nu avea cum să reuşească în planurile lui, asta ştia. Era incredibil şi imposibil ca Motanul să se gândească măcar să revină la obiceiurile de demult, după ani de huzur somnoros în care i se îndeplinise orice dorinţă. Nu era întreaga grădină construită tot pe un sistem de înţelegere reciprocă, că acele lucruri fuseseră greşite?

Starea Şobolanului oscila între înflăcărare la gândul puterii pe care ar fi putut-o câştiga datorită ameninţărilor necugetate ale Motanului şi o frică pentru Şoarece care nu-i dădea pace. Ducându-se la fereastră, o deschise ca să lase să intre aerul de noapte din grădină, mirosul fin de regina-nopţii, amestecat cu cel al apei de canal. Grădina era nefiresc de tăcută. Şobolanul îşi pocni încheieturile şi porni pe hol spre uşa de la intrare. Totuşi, înainte de a o deschide, ezită şi se uită în oglinda atârnată acolo, înclinată ciudat, cu faţa în sus, spre tavan, într-un unghi de 45 de grade. La vreun metru mai sus, altă oglindă, mai mică, ascunsă ingenios, era orientată spre exterior printr-o secţiune de tub, în grădină, lângă uşa din spate. Afară, abia desluşea o siluetă motănească în întuneric, exersând salturi şi alergări pe un strat de flori.

Şobolanul se întoarse dinspre uşă şi se furişă înapoi pe coridor, pe o scară în spirală, spre sunetul de apă care curge. La capătul treptelor, o conductă de argilă ieşea în relief din pământ, cu o gaură în suprafaţă care dezvăluia şuvoiul de apă menajeră. Şobolanul strânse un pieptene între dinţi şi coborî în tăcere în bezna puturoasă de dedesubt, dispărând din vedere cu un clipocit şi un plescăit.

Şoarecele – smuls din pat de ciocăniturile Şobolanului – purta pijama să se apere de frig, dar dinţii tot îi clănţăneau pe întuneric în timp ce se izbea şi se poticnea de-a lungul plintei, mergând spre bucătărie.

— Aici, sus! şopti Şobolanul, cu o voce presantă şi sumbră şi o atitudine misterioasă.

Apoi piciorul Şoarecelui lovi ceva moale şi el fu cât pe ce să cadă. Şobolanul se opri.

— Nu-i o priveliște frumoasă, zise el.

La început, Șoarecele crezu că putea să fie marginea unui covor, dar apoi își aminti că toate covoarele fuseseră rulate. Bâjbâi prin întuneric cu laba și făcu un salt înapoi când atinse un umăr miniatural, apoi niște picioare mici, subțiri care erau nefiresc de țepene și un nas rece ca gheața la capătul unei fețe lungi și înguste. Șoarecele încercă cu disperare să vadă prin obscuritate. Trupul purta o cămașă și un fel de costum de baie sau de șort din care coada, țeapănă și inflexibilă, se revărsa pe jos, moartă ca o sfoară veche.

Șobolanul stătea cu fața învăluită în umbră. Tocmai atunci o rază răzleață de lună trecu prin ferestrele fără perdele, luminând pentru o clipă, în toate detaliile-i înfiorătoare, trupul de pe podea și chipul unui șoarece de câmp, asemănător Șoarecelui însuși, dar cu trăsături mai grosolane și cu un păr gros și brun. O baltă de sânge, neagră în lumina lunii, se închegase pe linoleum. Apoi un nor trecu peste lună, acoperind oribila scenă.

— Aprinde o lumină, Șoarece, ordonă Șobolanul.

Șoarecele ținu sus o lumânare care picura, sărind ca să evite băltoaca sumbră care se întindea pe podea, în timp ce Șobolanul întorcea trupul. Apoi, iscodind printre degete, se dădu îndărăt, întinzând mâna după Șobolan pentru sprijin, căci pe chipul cadavrului era o expresie nu doar de spaimă, ci și de îndoială nedumerită, chiar de nehotărâre, amestecată cu anticipație, ca și cum îi fusese oferită o tratație specială, dar nu o tratație lipsită de obligații, înainte să primească lovitura fatală.

Observă că Șobolanul era ciudat de entuziast. Își suflecă mânecile, își dădu părul pe spate și își cercetă imaginea în oglinda ferestrei franțuzești.

— Asta e o ocazie, Șoarece. De data asta a mers prea departe, zise Șobolanul. Cât e ceasul, Șoarece? Repede, adu-mi hârtie și creion. Pioneze? Avem pioneze, Șoarece?

Dar, înainte să poate merge mai departe cu pregătirile, amândouă animalele fură oprite în loc de sunetul unui cântec sălbatic și înfiorător venit de afară, din grădină. Motanul cânta pe întuneric, acompaniat de alte patru sau cinci voci, toate la fel de dezacordate,

punctate din când în când de bătăi cumplite în capacele pubelelor şi de urale.

Am presărat sare, şi cimbru în plus,
C-o frunză de paltin l-am făcut ruladă,
Ca şunca de vită pe gâtlej s-a dus,
Bun mai e chiţcanul cu o limonadă,
Miauuu! Miauuu! Miauuu!

L-am ciugulit dosul, genunchii i-am ros,
Ochi şi măruntaie, tot înfulecând,
Oase-n garnitură de piure gustos,
Din rest o plăcintă voi găti curând.
Miauu! Miauu! Miauu!.

Însă nu cântau de plăcerea cântatului, ci de plăcerea de a putea cânta fără limite, gust sau reţineri. Cântau ca să arate că pisicile aveau puterea de a cânta şi a-i ţine pe ceilalţi treji.

Iar în noaptea aceea Motanul nu dormi. Umbla ca un maniac înainte şi înapoi, cu paşi lungi, de-a lungul ferestrelor franţuzeşti, mormăind pentru sine şi înjurând. El, Motanul, atât de inteligent încât era aproape uman. Ca el, cel mai distins şi mai apropiat de om, să fie mânat de asemenea porniri, nu… să treacă cu vederea asemenea porniri… dar DE CE NU? întrebarea părea scrisă în stele de neon nocturn pe cer. De ce nu, de vreme ce nu-i păsa nimănui? Nu era o nevoie resimţită, o cerinţă a condiţiei lui şi a circumstanţelor, aceea de a mânca? Cum spuseseră celelalte pisici. „O bucăţică bună de Şoarece.” Fraza era expresivă. „O bucăţică bună de Şoarece.” Motanul o savură, iar imaginea pântecelui roz, durduliu şi a coapsei bine făcute a Şoarecelui îi trecu prin minte. Dar NU! Avea, pentru casă, planuri şi aranjamente mai măreţe. Îi ghiorăi stomacul. Se zări în oglinda întunecată a ferestrei franţuzeşti, cu ochii sălbatici şi stranii, cu blana uşor ponosită. Deodată, sări într-o parte, iar apoi pe peluză, prin gardul viu şi pe pajiştea de dincolo, cu picioarele din spate împroşcând rouă de pe iarbă, coada ţinută jucăuş în sus şi

nările umflate. Lima strălucea.

Capitolul Trei

ŞOAREСELE DISPARE

Şoarecele era ocupat să monteze o mică masă de jucat cărţi, în timp ce Şobolanul umbla de colo-colo, îndoindu-şi notiţele pentru discurs în diverse forme: întâi o trompetă de hârtie, apoi un telescop şi în cele din urmă o bâtă, pe care şi-o plesnea zgomotos de coapsă în mers, aşteptând ca publicul să sporească până la dimensiunea dorită.

— Măcar au venit câţiva, zise Şoarecele.

Animalele stăteau în frig, bătând din picioare şi tuşind; câteva Cârtiţe; o gaşcă de şoareci de câmp, familia Şoarece din casa de alături şi nişte creaturi de pe pajiştea de dincolo de gard, pe care Şoarecele le socotea veveriţe.

— Tovarăşi! începu Şobolanul, fără vreun avertisment sau vreo introducere şi renunţând la foile de hârtie făcute sul. Tovarăşi, moartea este o pedeapsă crudă pentru inocenţă!

Şoarecele se uită în sus la movila acoperită de iarbă pe care se căţărase Şobolanul. Pumnii şobolanului erau încleştaţi. Niciodată nu-l văzuse Şoarecele vorbind cu atâta convingere. De mai multe ori îl numi pe şoarecele de câmp mort „sărmanul băiat” şi „tânărul nevinovat”, deşi Şoarecele ştia că Şobolanul habar n-avea de vârsta şoarecelui de câmp.

— Da, prieteni, continuă Şobolanul. Un şoarece de câmp, sfâşiat în bucăţi ca în cumplitele vremuri de demult Da, cine-şi mai aminteşte? Ei, cine-şi mai aminteşte? Ei, cine-şi aminteşte zilele dinainte de Profesor?

În timp ce vorbea, Şobolanul se însufleţea tot mai mult, fluturându-şi pumnul, ridicând vocea, apoi coborând-o teatral.

Urmă o lungă pauză după întrebarea Şobolanului. Multe dintre animale păreau descumpănite – puţine erau destul de bătrâne ca să-şi amintească un trecut atât de îndepărtat şi nimeni nu se sinchisise să ţină însemnări.

— Ei bine, vremurile cumplite s-au întors!

În fundal, unul dintre afişele schiţate în grabă de Şobolan flutura în vânt. „CRIMĂ ÎNFIORĂTOARE. MULŢI AU FOST MÂNCAŢI DE MOTAN. ÎNTÂLNIRE ÎN ACEASTĂ SEARĂ."

Şoarecele îşi dădea seama că Şobolanul era dezamăgit de răspunsul mulţimii. Ciuguleau gânditori bucăţele de vierme, ascultând atent, dar intimidaţi de noutatea întâlnirii şi, poate, nevenindu-le să creadă straniile întâmplări descrise de Şobolan. Simţind asta, Şobolanul – fascinat, poate, de sunetul propriei sale voci – se aventură în nişte performanţe retorice şi mai complexe, şi mai sfidătoare faţă de logică.

Şoarecele vedea un grup de şoareci de câmp care stăteau împreună în spate, uşor dispreţuitori.

— Şi ce-ai de gând să faci în privinţa asta? strigă unul când Şobolanul făcu o pauză să-şi tragă sufletul.

— Să fac în privinţa asta! zise Şobolanul teatral. Trebuie să ne organizăm şi să luptăm! strigă el. Aşa încât niciodată, NICIODATĂ! să nu mai încerce Motanul aşa ceva!

Şobolanul făcu o pază de respiraţie, iar Şoarecele vedea că e mulţumit de sine. Unele animale mai tinere aplaudau şi murmurau:

— Aşa da!

Membrii mai în vârstă păreau mai puţin impresionaţi. Aveau ochii spălăciţi, iar nişte Cârtiţe stârniră vânzoleală, în spate, când se răsturnă o găleată cu viermi.

În acel moment Şoarecele îl zări pe Motanul însuşi la distanţă, în curtea din spate, lângă uşă, lăsându-şi pântecele în jos până la pământ şi începând să se furişeze prin grădină înspre mulţime. Din poziţia lui, Şoarecele îl observă primul pe Motan şi-l trase de mânecă pe Şobolan, dar Şobolanul îşi reluase cuvântarea.

— Aşadar ce să facem cu cioclul ăsta umflat? întrebă Şobolanul, încă nebăgând de seamă prezenţa motanului.

Un zgomot de animale care se mişcau împiedicându-se se auzi dinspre rândurile din spate, de unde apropierea Motanului fusese remarcată mai întâi, în timp ce publicul se încăiera să ajungă mai repede la adăpostul gardului viu.

Şoarecele îl văzu pe Motan ezitând, corectându-şi uşor postura la

capătul aleii de beton care se întindea ca o pistă spre locul unde erau adunate animalele. Atenţia Şobolanului era distrasă de o întrebare despre ghinde. Se învârti pe un călcâi.

— Ce-i cu ghindele?

Şobolanul repetă prosteşte întrebarea, căutându-i sursa, cu gura căscată. O veveriţă cenuşie se ridicase în picioare şi îşi trăgea sufletul.

— Şoarecii mănâncă ghinde. Tare le plac, i se alătură altă voce.

— De unde ştii tu ce ne place nouă? ţipară şoarecii de câmp care mai rămăseseră.

Din ultimul rând se auzi zgomotul cuiva trântit la pământ.

— Aici! zise altă voce.

— Motanul! zise o cârtiţă.

Şoarecele sări în picioare şi începu să demonteze masa de cărţi chiar în timp ce Şobolanul se sprijinea de ea. Alte creaturi de la marginea mulţimii o zbughiră din loc. Motanul făcu un salt uriaş de la capătul aleii de beton tocmai până în mijlocul mulţimii.

— Stai! răcni Şobolanul. Asta e o adunare restrânsă. Naiba să te ia, Şoarece, lasă masa în pace! Opreşte-te! Stai! urla şobolanul, în timp ce făpturile mai mici şi mai puţin dotate se grăbeau împleticindu-se spre siguranţa ierbii înalte.

Motanul se aşeză calm, iar ochii îi scânteiau în razele răzleţe care se strecurau printre crengile copacilor, făcându-l să pară frumos. Şoarecele încercă şi el să fugă, dar descoperi panicat că Şobolanul îl prinsese strâns de coadă cu amândouă mâinile. Motanul se uită în jos la toţi şi zâmbi, un zâmbet plăcut, relaxat, de ins ieşit la o plimbare de seară, care contrazicea felul în care Şoarecele îl văzuse apropiindu-se tiptil de ei, ca un vânător la pândă. Câteva voci îi spuseră bună seara, respectuos, în timp ce se străduiau să se ridice de unde-i trântise aterizarea Motanului. Motanul le recunoscu prezenţa printr-o foarte uşoară înclinare a capului, ca şi cum ar fi fost foarte familiar cu unii membri ai grupului. Într-adevăr, Şoarecele era surprins şi năucit de cât de mulţi păreau să-l cunoască pe Motan.

— Continuă, zise Motanul, cu un gest regesc al labei.

Şobolanul păru să tragă adânc aer în piept şi se întoarse spre

Motan.

— Da, zise Şobolanul. Şi iată animalul vinovat.

Feţe micuţe se întoarseră şi se uitară la Motan, care zâmbea mai departe într-un fel care Şoarecelui i se părea în acelaşi timp îngâmfat şi bucuros în acelaşi timp.

— Şi de ce nu? întrebă simplu Motanul, întrebarea rămase suspendată în aer.

— Şoarecii se-nmulţesc. Aţi văzut cât de mulţi Şoareci sunt, zise Motanul.

Revoltător, se auzea un mic murmur de încuviinţare din primul rând. Şoarecele simţi cum ţâşnesc în el furia şi resentimentele, un impuls de a-i apăra pe şoarecele de câmp mort, dar şi pe Şobolan, care făcuse un pas în spate, nobil, cu o mână pe masa de cărţi, iar coada lui plesnea cu un zgomot de bici iarba înaltă.

— Să vă întreb ceva, zise Motanul, iar tonul lui era prietenos în contrast cu cel pe care-l adoptase Şobolanul. Să vă întreb ceva. Ce a ascuns Şobolanul în vizuina lui? Şi de ce n-a împărţit cu cei care au cea mai mare nevoie?

Şoarecele se simţi deodată vinovat. Era adevărat! Vizuina Şobolanului fusese ticsită cu mâncare. Şobolanul îşi dezvelise dinţii, galbeni în întuneric.

— Hai, ce are Şobolanul în vizuină? repetă Motanul.

— Ce-are Motanul în burtă, strigă Şobolanul. Întrebaţi-vă asta. Întrebaţi-vă de ce e aşa de liniştit. Ce-a mâncat Motanul? Ia zi, Motane, ce-ai mâncat?

Motanul ignoră întrebarea şi schimbă complet macazul

— Să vă arăt ceva, zise el, pe un ton misterios şi superior. Să vă arăt TUTUROR ceva.

Animalele rămase erau perplexe, poate mulţumite că Motanul schimbase subiectul. Se uitară unele la altele, apoi, pentru lămurire, la Şobolan, care ridică din umeri că nu înţelegea despre ce vorbea Motanul.

— Haideţi! zise Motanul, încurajator, şi făcu câţiva paşi pe peluză, făcându-le semn să-l urmeze.

Unele animale păşiră după el, nesigure care opţiune prezenta un pericol mai mic. Şoarecele şovăia. Adunarea Şobolanului ajunsese

într-un impas.

— Să vă arăt tuturor ceva MINUNAT, zise motanul.

Şi atunci începură să înainteze încet, în urma Motanului, pe peluza năpădită de buruieni de la „Chez Maupassant”, spre gardul viu care o despărţea de casa de alături şi apoi pe peluza de pe partea cealaltă, labele Motanului călcând muţeşte pe iarba moale şi proaspăt tunsă, iar Şoarecele târând după el, cu puterile lui, masa Şobolanului.

În trecerea lor, motanul arătă spre peluză, cu suprafaţa ei tunsă fin şi drept, cu dungi ca în cele mai bune reclame la erbicide, iar apoi spre garajul din faţă.

— Vezi, Şoarece, ăsta e efectul proprietăţii. Al proprietăţii şi al responsabilităţii, zise Motanul.

Şoarecele îl urma tăcut, împins acum şi el de curiozitatea generală care-i cuprinsese pe ceilalţi.

— E în garaj, zise Motanul.

— Ce e în garaj? şopti Şoarecele zăpăcit şi bănuitor.

Motanul părea puţin aiurit, prea încrezător şi prea relaxat, se gândea Şoarecele. Motanul se opri în faţa uşii garajului, făcându-i Şoarecelui un semn cu capul să înainteze, aproape peste labele lui din faţă.

— Nu, Şoarece. Nu te uita aşa la mine, îl sfătui el. Îţi promit că în garaj e ceva absolut fantastic.

Toate animalele se strânseseră ciorchine împrejur. Şoarecele descoperi, înspăimântat, că ajunsese cumva cel mai aproape de Motan, iar trupurile lor îl împingeau şi mai mult

— Hai, Şoarece, aruncă o privire. N-o să încerce nimic, strigă unul, nerăbdător ca misterul să fie dezlegat, însă nedorind să fie el însuşi mâncat ca preţ al cunoaşterii.

Motanul se aplecă înainte, iar duhoarea ultimului său prânz îl copleşi iarăşi pe Şoarece.

— Hai odată, Şoarece. Fără întrebări de-ale tale, fără DACĂ şi DAR!

Şoarecele clipi şi îl urmă pe Motan spre uşa garajului, ţinându-se cu grijă la o oarecare distanţă. Motanul trase cu pricepere zăvorul, făcând o pauză, adresându-şi cuvintele nu doar Şoarecelui, ci

publicului înghesuit în jur cu mustăţile întinse şi adulmecând cu nasurile mirosul slab de benzină şi piele nouă.

— Nu e extraordinar? zise Motanul când uşa se deschise, dezvăluind aripile strălucitoare ale unui automobil, cu animalele reflectate distorsionat în capacele roţilor.

Animalele rămaseră cu gura căscată. Şobolanul stătea deoparte, mimând semeţ dezinteresul

— Şi toţi am putea să avem câte una, Şoarece, zise Motanul. Numai dacă…

— Numai dacă am putea conduce, sugeră Şoarecele, regretând imediat.

Trupul Motanului păru cuprins de un uşor tremur general, ca şi cum o reacţie fusese interceptată şi oprită doar printr-un monstruos, aproape invizibil efort de voinţă. Se uită urât la Şoarece, de parcă ar fi vrut să spună că în comentariul Şoarecelui se reflecta o lipsă de viziune, maturitate şi bun-gust.

Apoi Motanul păşi înapoi din garaj pe labele lui catifelate, până în dreptul Şoarecelui, care încercă şi el să se dea îndărăt, dar se trezi înghesuit de mulţimea din spatele lui.

— Ei, şi de ce n-am putea învăţa să conducem? zise Motanul, cu acel amestec de agresivitate şi dispreţ pe care Şoarecele îl găsea insuportabil. Ce perspectivă limitată ai asupra capacităţilor noastre, Şoarece. Tocmai văicărelile astea ne-au ţinut în urmă. Putem face ORICE, Şoarece, cu puţin antrenament. Ia uită-te la oamenii ăştia şi la ce au realizat el Uită-te la peluză. Admiră maşina, Şoarece. O să rămâi pentru totdeauna acolo unde eşti?

Şoarecele ezită. În ciuda tuturor lucrurilor, Motanul era atât de convingător încât situaţia era înfiorătoare. Acum ochii lui erau hipnotici, uriaşi, aurii, frumoşi. Şoarecele se holba la ei, iar pentru un scurt moment se trezi că credea tot ce spusese Motanul. Şoarecele la volanul unei maşini rapide! Şoarecele stăpân peste o bucătărie bine dotată. Şoarecele folosind telefonul ca să comande mâncare, cum îl văzuse făcând pe Profesor.

— Vezi? zise Motanul, citindu-i gândurile.

Chiar Şoarecele cu propriul lui televizor! Nu, era prea incredibil. Deodată vraja se rupse şi Şoarecele descoperi că se afla mult prea

aproape de Motan.

— Te bagi sau nu, Şoarece? întrebă Motanul.

Şoarecele ezită, nu pentru că era nesigur, ci pentru că era uluit de cât de sigur se simţea.

— Nu, zise Şoarecele hotărât. N-am auzit în viaţa mea ceva mai ridicol.

— Prea bine, zise Motanul, într-un fel sinistru care-i amuţi pe toţi.

Făcu o pauză, iar ochii lui mari şi galbeni păreau foarte îndârjiţi. Apoi, fără o vorbă, se îndepărtă de Şoarece cu pasul ţeapăn şi se pierdu în întuneric, de parcă Şoarecele, mulţimea şi oricine altcineva din univers ar fi încetat să existe, din pricina pesimismului lor neîntemeiat cu privire la posibilităţile infinite ale progresului animalier.

— Cum ţi s-a părut, Şoricilă? întrebă Şobolanul după ce mulţimea se împrăştie.

Şoarecele se simţea oarecum iritat de tonul prea amical al Şobolanului.

— Am fost un dezastru absolut, zise el. I-ai hărţuit şi i-ai intimidat şi nimeni nu te-a crezut, i-ai enervat pe şoarecii de câmp, ai pierdut iniţiativa în faţa Motanului şi ce dracu' a fost chestia aia cu „tânărul şoarece de câmp"?

— Ţine de prezentare, Şoarece, zise el. Adică bietul animal era oricum mort.

Şobolanul făcu o piruetă, iar costumul său italian sclipi în bătaia lunii.

— Bine, zise Şobolanul, deodată mânios şi rănit de criticile exprimate de Şoarece. Ascultă, Şoarece, m-am săturat până peste cap de bombănelile şi morala ta. Până peste cap!

Şi Şobolanul făcu un gest, ţinându-şi laba mult deasupra nasului său negru şi lucios, ca să arate cât de mult i s-a urât de Şoarece. Şoarecele clipi, cu un nod în gât. Simţea cum lacrimile îi înţeapă ochii. O parte din el voia să-l lovească pe Şobolan, să-i tragă vreo două la ţurloaie şi să-i lase urme de noroi pe pantalonii eleganţi. Altă parte, cea mai mare, voia ca Şobolanul să-şi retragă cuvintele şi să se scuze, iar totul să revină la normal.

— Ar fi fost mai bine dac-aş fi avut un megafon? întrebă Şobolanul.

— Of, Doamne, Şobolane.

Urmă o pauză lungă.

— Crezi că-s prost, zise Şobolanul, prevăzând răspunsul. Nu-i aşa, Şoarece?

— Uneori nu pricepi despre ce-i vorba, atâta tot, Şobolane, zise Şoarecele.

Dar Şobolanul se aprinse iarăşi.

— Numai fiindcă n-am avut parte de educaţia pe care-ai primit-o tu! N-am avut niciodată şansa!

Vocea i se frânse, apoi Şobolanul se întoarse şi plecă, cu pulpanele hainei în vânt şi coada fâşâind prin iarba udă din urma lui.

— Şobolane! strigă Şoarecele şi o luă la fugă după el, dar Şoarecele era încetinit de greutatea servietei noi a Şobolanului, pe care o căra alături de masa de cărţi pliantă.

După câţiva paşi se opri, cu respiraţia tăiată. O ceaţă ciudată începuse să se întindă pe furiş peste peluză, o opacitate tot mai adâncă, o atmosferă care devenea treptat mai densă, o pânză de păianjen străveche şi cenuşie, din aburi, prin care Şobolanul înainta, dar Şoarecelui – cufundat dedesubt şi împovărat – îi era greu să-l urmeze.

— Şobolane! strigă el.

Ieşindu-şi din fire, ridică servieta şi o azvârli în şanţ. Servieta ricoşă în întuneric, sunând a gol şi a piele. Înşfăcă masa de cărţi, iar unul dintre picioare îi sări ciudat într-o parte. Gardurile vii dispăruseră, la fel şi stelele nopţii. Mai rămăseseră numai iarba udă, atârnându-i de picioare, agăţându-i-se de blană, şi bruma nopţii care-i îngheţa picioarele, iar Şoarecele începu să simtă cum un frig jilav îi pătrundea în inimă.

— Fetele, zise Cotoiul. Îmi plac fetele!

Motanul era deopotrivă dezgustat şi aţâţat. Felul în care Cotoiul spusese „fetele” era oarecum atât de lipsit de inhibiţii, atât de violent şi crud şi excitant şi întrucâtva eliberator încât Motanul simţi că i se taie respiraţia. Noaptea era foarte neagră, luminile de la casele

învecinate căpătând un halou de ceaţă.

— E o noapte bună pentru fete, zise Cotoiul, adulmecând aerul. Pisicuţă! zise el, lăsându-şi. Foarte puţin capul într-o parte şi ascultând înainte să scoată un mârâit gros din gâtlej.

Motanul se dădu înapoi, involuntar, iar laba lui lovi ceva în întuneric. Aplecându-se şi deprinzându-şi ochii cu obscuritatea de sub hortensii, Motanul reperă licărirea slabă a unei serviete lustruite din piele şi, uitându-se mai de aproape, numele „ŞOBOLAN" imprimat în relief cu litere aurite, chiar sub mâner.

— Servietă, zise Motanul, ca o explicaţie. Şobolanul are o servietă.

Motanul izbucni intr-un râs incredul (sau, mai bine spus, râse lăuntric, căci pisicile simt complet lipsite de umor în orice sens exterior), apoi ridică servieta în dinţi şi o aruncă dispreţuitor într-o parte, înainte de a trece mai departe, în el înfiripându-se un sentiment tot mai puternic de înflăcărare, alimentat de noapte şi de foşnetul unei brize uşoare în gardul viu.

— Ha! zise Cotoiul, fie despre faptul că Şobolanul deţinea o servietă, fie despre însăşi ideea de servietă în sine, Motanului îi era greu să-şi dea seama. Mai e ceva aici, zise Cotoiul, adulmecând în continuare. Altă gustărică delicioasă, Motane.

Cotoiul se opri şi inspiră aerul ca şi cum ar fi savurat buchetul unei sticle de vin proaspăt destupate.

— O bucăţică bună de Şoarece îţi dă energie. Ştii, Motane, sunt nişte animăluţe triste, zise el, deodată meditativ.

Cotoiul se uită la stele, întorcând încet capul mare şi plat, cu pereţii nărilor mişcaţi de minuscule şi slabe pulsaţii, cu mustăţile întinse.

— Cât de deştept o fi el, Şoarecele, vai de mine, e lugubru! Da, ascultă-l mult timp pe un Şoarece şi o să fii pe jumătate adormit, implorând îndurare, Motane. Stau degeaba toată ziua, citind cărţi şi gândindu-se, iar apoi se deprimă fiindcă n-aii realizat nimic şi n-au cu ce să se mândrească. Mereu compară lumea cu alte lumi, din cărţi, în loc ş-o privească aşa cum e. Da, Motane, cel mai bine e să ÎI HALEŞTI!

Cotoiul începu să vorbească în şoaptă, iar paşii îi deveniră bizar de silenţioşi.

— Miros unul chiar acum. Ştii cum miroase un şoarece? Bănuiesc că nu. N-ai antrenament. Cu siguranţă miros unul acum. Un fel de genul ăla de miros de pui oareşicum cărţos, ca un dicţionar în care s-a pus ca semn un sandviş de curcan, Motane.

Apoi Cotoiul se lăsă la pământ şi dispăru bătând fără zgomot din coadă, ca o săgeată de catifea. Motanul se sforţă să vadă în faţă prin întuneric. Era pe cale să se întâmple ceva oribil. Motanul vru să strige, dar avea buzele uscate de un neaşteptat sentiment de anticipare crudă. Apoi făcu şi el un salt în beznă.

Toată ziua următoare, Şobolanul auzi sunetul murmurelor de ceartă şi încăierare, locuitorii grădinii dezbătând cazul şoarecelui de câmp şi extraordinarul discurs al Motanului la uşa garajului şi comportamentul Şobolanului însuşi şi chiar rolul Şoarecelui în toată afacerea. Deci Şobolanul încerca să se mişte în linişte, ca să audă amănunţit ce spunea lumea, stângăcia lui înnăscută îl împiedică totuşi să culeagă altceva decât o impresie generală de dezbatere aprinsă. Ar fi fost, îşi dădu el seama, o zi bună să aibă la îndemână abilitatea de a aduna informaţii a Şoarecelui.

De mai multe ori se duse Şobolanul la uşa Şoarecelui din plintă şi ciocăni şi izbi, dar fără niciun rezultat. Gândindu-se că, poate, Şoarecele stătea bosumflat, Şobolanul nu dădu mare importanţă şi îşi continuă agreabila plimbare pe lângă pubele şi până la marginea grădinii, unde se afla colectorul de apă menajeră.

În hoinăreala lui, Şobolanul era oprit din când în când şi întrebat iarăşi despre opiniile lui sau i se cereau informaţii şi curând Şobolanul ajunse să înflorească ori să exagereze cutare sau cutare detaliu mărunt, în propriu-i avantaj.

Într-adevăr, cu trecerea timpului, talentul natural de a hiperboliza al Şobolanului începu să-i întunece judecata şi se trezi că-i era greu să reţină ce versiune anume a crimei a povestit-o, cui şi cu ce efect Nervos, Şobolanul îşi dădu seama cât de inconvenabil era să nu-l aibă pe Şoarece alături ca secund care să-l pună în valoare, analist şi asistent social general.

Prin urmare, pe la cinci după-amiaza se afla iar la uşa Şoarecelui, bătând în ea de parcă viaţa lui ar fi depins de rezultat.

— Şoarece! Haide, Şoarece! Şoarece, haide! Deschide, strigă el, cu sudoarea curgându-i în ochi.

Deasupra, peretele gol se întindea, lipsit de fotografii, până la tavanul presărat cu pânze de păianjen. Uşa rămânea închisă.

Şobolanul avu o premoniţie cumplită, iar cuvintele Şoarecelui îi răsunară tulburător în cap, deşi Şobolanul încercă să le alunge fluierând zgomotos şi bătând din palme şi spunându-şi lucruri de genul „Ei, Şobolane, să terminăm odată!” în timp ce aştepta în faţa uşii închise. Îi era greu să accepte că se certase cu Şoarecele. Şobolanul şi vechiul lui prieten Şoarecele? Cum de permisese vanităţii să pună stăpânire pe el într-o asemenea măsură încât să-l lase pe Şoarece în primejdie?

Şobolanul începu să-şi retraseze amănunţit paşii din noaptea precedentă, până în locul unde-l pierduse pe Şoarece în ceaţă. Încet, cercetând pământul, trecu peste peluză, iar apoi prin garduri şi grădinile de dincolo. În lumina puternică a soarelui, ceaţa din seara precedentă părea aproape o fantezie, o toană nocturnă provocată de frig şi de lipsa mâncării. Totuşi, după *ce* străbătuse două treimi din cea de-a doua grădină, aproape de locul în care se despărţise de Şoarece, Şobolanul se opri deodată şi îşi duse labele la gură.

— O, Doamne! strigă el şi o luă împleticit de pe peluză spre marginea noroioasă.

Acolo, zăcând ruptă şi sfâşiată pe stratul de flori, era servieta lui cea nouă. Şobolanul o ridică, ţinând-o cu delicateţe de parcă ar fi fost un copil. Închizătoarea era stricată, iar servieta se desfăcu în mâinile lui, căscându-se goală cum fusese întotdeauna. Şobolanul se uită împrejur cu vinovăţie. Grădina era scăldată în lumina puternică a soarelui, păsările cântau, totul era normal. Ochii Şobolanului se îngustară. Apoi se căţără înapoi pe peluză, alergă până la uşa din faţă a Şoarecelui şi o împinse cu un trosnet şi o bufnitură. Înăuntru, dormitorul mirosea a cameră de oaspeţi, iar în pat se vedea că nu dormise nimeni. Exemplarul Şoarecelui din *Ferma animalelor* stătea deschis cum îl lăsase Şoarecele pe cuvertură. Şobolanul aruncă o privire peste pagini, cu buzele strânse, apoi o puse la loc cu grijă, înainte să se repeadă iar în grădină, unde ziua era acum nepotrivit de caldă. Apoi se apucă să organizeze o cercetare mai amănunţită.

— L-a văzut cineva pe Şoarece? întrebă el.

— Nu, domnule, pe domnul Şoarece nu.

— Domnul cine?

Şobolanul se înfuria tot mai tare.

— Formaţi o echipă de căutare! răcni el. Hai, sau trebuie să fac eu totul? Ascultaţi, o să v-alegeţi cu ceva de mâncare!

Şi cu asta conduse animalele pe care izbutise să le adune până la uşa vizuinii sale, o deschise larg şi aruncă afară, pe peluză, ciocolată după ciocolată, pateuri pe jumătate mâncate, pâine şi biscuiţi.

— Haliţi tot, strigă el furtunos, în timp ce animalele, şuşotind, îşi umpleau buzunarele.

Însă Motanul nu stătea chiar pe roze. Încetul cu încetul, îşi dăduse seama că păsărelele care înainte nu erau deranjate de paşii lui atenţi acum îşi luau zborul la cel mai mic zgomot, chiar şi o atingere a cozii de scoarţa unui copac sau o inhalare şi o exalare ceva mai sonore. Familiile de şoareci de câmp nu mai făceau picnicuri în grădină. În loc de asta, micile şi prostuţele creaturi se retrăseseră şi mai departe de casă, înspre pajişte, aventurându-se doar în grupuri mari şi dezorganizate, la ore ciudate din zi şi din noapte, înarmate nebuneşte cu tot ce le pica în mână. Deşi acest lucru în sine nu era suficient pentru a împiedica un Motan cu multe resurse, era totuşi un inconvenient nejustificat.

Motanul observă acum că o tăcere, punctată de ocazionale insulte zbierate, îi întâmpina apariţia prin clapa din uşă. Era respect în asta, înţelese Motanul, şi totuşi încă nu era exact ceea ce dorise el. Supraveghind gazonul pustiu, fantomatic, Motanul simţea cum îl roade un sentiment de nemulţumire. La urma urmei, se gândea el, ce făcuse greşit? Era ceva rău, da, dar nu atât de rău. Iar pe deasupra scăpase basma curată. Dar a scăpa basma curată, discernea Motanul, nu era chiar totuna cu a avea dreptate.

Şi încă un lucru; începuseră a creşte ciulini printre pavelele din locul însorit preferat de Motan. Acum, de fiecare dată când încerca să se aşeze, se trezea că unul îl înţepa în dos ori îi gâdila părţile intime. Motanul cercetă cu ciudă spaţiile dintre pavele. De ce nu fuseseră smulse buruienele? Cineva, undeva, se lăsase pe tânjală. De

asemenea, dalele îi ţineau rece la fund. Mult mai bine-ar fi fost ca întreaga grădină să fie acoperită cu mochetă Axminster! Motanul zâmbi la acest gând. Ieşi soarele şi dispoziţia Motanului se schimbă.

Şi totuşi, ce distractiv ar fi putut fi! Distractiv să se zbenguie şi să ţopăie, să rostogolească şi să muşte ceva afară, noaptea, pe peluza rece, cu ceaţa în blană. Şi gustul de Şoarece, o carne uşoară, savuroasă, cu puţină aromă de vânat şi o prospeţime pe care mâncarea din conservă nu poate decât să o sugereze. Cine ar putea rezista unor asemenea ispite şi, de fapt, de ce?

Ochii Motanului se concentrară asupra grădinii, acum năpădită de volbură, ca o sălbăticie virgină în miniatură, care părea să-l cheme. Grădina era acum spaţiul lui, iar rolul pe care-l dobândise în ea era îndreptăţit pentru că aşa îl simţea. Astfel de lucruri nu se pretau la dezbateri morale; fluturarea fără rost a cuvintelor goale, palidul şi şoricescul schimb de idei goale. Motanul simţea că ceea ce făcuse era bun pentru el şi bun pentru univers. Mâncatul şoarecilor era locul lui în ordinea naturală consfinţită de vreme, de asta era sigur. Şi, parcă pentru a confirma acest lucru, soarele, care fusese acoperit toată dimineaţa de nişte nori grei şi negri, acum strălucea liber în grădina din spate, încălzind curtea interioară şi încălzindu-l pe Motan, bătând până la stomacul lui acum plin. Se întinse mulţumit şi o luă spre gardul despărţitor, strecurându-se cu un pas elegant pe peluza de dincolo.

Uitându-se spre casă, Motanul văzu pe cineva în bucătărie. Motanul se holbă. O femeie cu o faţă binevoitoare, ovală spăla vasele. Se auzea încet muzica de la radio, iar femeia fredona în timp ce aşeza metodic vasele în suport. Pe masa de lângă ea era un pui pe jumătate mâncat şi mirosul acestuia ajunse până la Motan, suflat de vânt. Motanul şezu şi privi mult timp, fascinat de scenă. Apoi păşi uşor înainte, spre uşă.

Şobolanul – asemenea tuturor personajelor care au o anumită netezime de suprafaţă – avea în el profunzimi care le depăşeau cu mult pe cele ale unor creaturi presupuse mai serioase, poate fiindcă tocmai netezimea îi reţinea nefiresc de mult emoţiile. Cu toate că animalele erau binevoitoare şi chiar vociferau ca Şobolanul să-şi

asume un rol conducător, în speranţa de a-l aclama, dispariţia Şoarecelui părea să-l fi împovărat pe Şobolan cu neobişnuite sentimente de depresie şi vinovăţie. Zile în şir putu fi văzut umblând pleoştit pe peluză, cu haina descheiată, cu manşetele pantalonilor târâte prin noroi, nepăsător la propria-i siguranţă, fluierând fără tragere de inimă sau conversând cu altcineva, care nu mai era prezent. Noaptea, animalele auzeau uneori vocea Şobolanului din vizuina sa:

— Nu, Şoarece, naiba să te ia, nu acolo, nu în partea aia!

Sau un strigăt fantomatic:

— Şoarece! Ai grijă! Ai grijă în spate!

Animalele chiar se temeau că pe Şobolan îl vor lăsa puterile într-o asemenea măsură încât să fie înşfăcat de un uliu în trecere sau de un câine vagabond şi încercau să-l încurajeze să stea acasă în siguranţă, dar Şobolanul rătăcea fără niciun rezultat şi inconsolabil, împungând fundul şanţurilor cu bastonul lui cu vârf de argint şi strigând prin cărămizile de ventilaţie în golurile de sub podea, cu vocea răsunătoare şi ascuţită:

— Şoarece? Şoarece? Unde eşti, Şoarece?

Apoi, într-o noapte, Şobolanul căzu peste ceva tare în bezna de lângă pajişte. Înainte de a se putea ridica, o uşă minusculă tăiată în latura unui gard viu se deschise larg şi un şoarece de câmp în pijama cu dungi năvăli afară.

— Hei, ce faci aici? strigă şoarecele de câmp.

Şobolanul îşi pipăi glezna, descumpănit că un simplu şoarece de câmp i se adresa astfel. Bâjbâind pe întuneric, descoperi cu surprindere că se încurcase într-o bucată de lanţ care părea să fie întinsă de-a curmezişul cărării obişnuite. Lanţul era vopsit în negru, cu ţepi ornamentali ascuţiţi. Îi sângera tibia.

— Eşti în grădina mea, Şobolane, zise şoarecele de câmp.

Şobolanul se uită împrejur şi da, era adevărat, se părea că şoarecele de câmp se străduise să organizeze dezordinea naturală a pajiştii impunând un tipar de graniţe şi iarbă tăiată ici şi colo, aranjat ca într-o curioasă parodie a unui plan de grădină omenească.

— Ce-i cu gardul ăsta? întrebă Şobolanul, aruncând dispreţuitor verigile de lanţ.

— E al meu. Motanul a zis că mi se cuvine partea asta din grădină, aşa că am luat-o, zise şoarecele de câmp.

Şobolanul era şi mai uluit.

— Ţi se cuvine bucăţica asta de grădină! repetă el.

Întregul concept îi era atât de străin încât abia dacă putea înţelege ceva.

— Am plătit pentru ea şi-i a mea. Acum şterge-o de-aici.

— Ai plătit, zise Şobolanul, scărpinându-se în creştet şi trecând cu vederea tonul insultător folosit de şoarecele de câmp. Cu ce?

— Nu spun, zise şoarecele de câmp, misterios.

— Prostii, zise Şobolanul şi, supărat, începu să smulgă din pământ gardul de lanţ, stâlp cu stâlp. Nu accept aşa ceva, zise el.

Şoarecele de câmp se uita, legănându-se pe călcâie.

— Las' că vezi tu, zise el ştiutor, de parcă ar fi fost sigur că Şobolanul va fi repede şi eficient pedepsit.

Motanul privea întâlnirea de la o fereastră parţial umbrită de la etaj, bând dintr-un pahar de whisky pe care-l găsise rostogolit sub cadă. Curând totul avea să se schimbe. Deja în amurg putea să vadă licărind câteva luminiţe cât nişte vârfuri de ac, mici faruri de speranţă într-o mare de întuneric şi mizerie animalieră. Acestea erau căminele în care găsea sprijin; uşile vizuinilor şi adăposturilor proaspăt vopsite şi apărate cu zăbrele împotriva nopţii. Începea să circule un spirit cu totul diferit prin grădină, o indiferenţă mai satisfăcătoare faţă de lucrurile care se petrecuseră… care se petreceau, noapte de noapte.

Şobolanul sări de pe pervaz pe podeaua mansardei. În colţ se afla un radio vechi, cu butoanele prăfuite. Ochii Motanului inspectară radioul şi se învârti de câteva ori în jurul lui, prefăcându-se neinteresat.

— Hilversum, şopti el, citind cuvintele de pe cadran. Athlone[2]!

Apoi, stângaci, umblă la butoane, dar labele lui nu aveau aderenţă, iar radioul rămase mut, în ciuda succesului său de mai devreme cu priza.

[2] Localităţi din care emiteau radiourile de stat din Olanda şi Irlanda (n. tr.).

Capitolul Patru

VORBIND CA LA RADIO CU DOAMNA DIGBY

Primul semn că se întâmpla ceva rău fusese încremeneala, ca şi cum întreaga grădină şi-ar fi ţinut respiraţia în ceaţă. Apoi fusese senzaţia copleşitoare a unei alte prezenţe, o prezenţă pe care până şi Şoarecele, în starea lui agitată, nu putea să n-o observe. Masele de ceaţă păreau însufleţite de un potenţial sinistru. Tot felul de gânduri îi trecură Şoarecelui prin minte: creaturi de mărimi şi scopuri imposibile, inspirate de amintirile unor poveşti de demult pe care i le spusese mama lui în copilărie, poveşti care aveau îndeobşte finaluri groaznice.

Apoi Şoarecele îl văzu pe Cotoi păşind fără zgomot, lateral, cu trupul vărgat ca latura unei nave de camuflaj trecând printr-un canal înceţoşat Cotoiul se opri, întoarse foarte încet capul spre Şoarece şi se lăsă în patru labe. Apoi se auzi un alt sunet o fluierătură surdă, catifelată în aer, venind din spatele Şoarecelui şi percepută prea târziu pentru ca Şoarecele să mai poată reacţiona altfel decât strigând un „Nu” mut şi simţi o lovitură violentă în umăr, care-l aruncă pe Şoarece în aer, cu capul în jos, apoi înainte, şi ateriză, fără respiraţie, între cele două pisici.

— Bag samă că te crezi tare deştept, zise Cotoiul. Şoarecele trase aer în piept şi închise ochii.

— Ce ştii de Şobolan?

— Şobolanul? zise Şoarecele, ţinând ochii închişi.

Imagini cu propriu-i sfârşit i se perindară iute prin spatele pleoapelor. Măcar avea să stea drept se hotărî, să stea drept şi să fie ucis cu ochii închişi. Dar cu ochii închişi lucrurile erau şi mai înspăimântătoare. Deschise ochii, apoi îi strânse iarăşi, încercă să stea drept, dar Motanul se întinse şi-i apăsă cu laba faţa în iarbă.

— Şobolanul are un trecut dubios, zise Motanul.

— Un degenerat moral. Trăieşte pe munca altora, zise Cotoiul.

— Şi mai rău, adăugă Motanul

Şoarecele mirosea pământul şi iarba udă şi simţea greutatea labei, ca o canapea grea pe spinarea lui. Ghearele rămâneau totuşi strânse, iar laba era ciudat de moale.

— Termină-l, zise vocea Cotoiului.

— Încă nu, zise Motanul. Sunt ghiftuit, Cotoiule. N-aş mai putea mânca nimic.

— Şoarecele răsuflă.

— Hai să ne distrăm, ce zici? spuse Motanul şi, cu asta, Şoarecele fu aruncat în sus şi simţi o lovitură atroce în maxilar care-l învârti de două ori înainte să se prăbuşească înapoi pe peluză. Acuma nu mai eşti aşa tupeist, zise Motanul.

— Am putea să te omorâm, zise Cotoiul.

— Dar n-o s-o facem, zise Motanul.

— La domnu' Şobolan trebuie să fii atent.

— Gusturile lui, la asta trebuie să fii atent.

Motanul chicoti misterios. Apoi se lăsă tăcere. Şoarecele, în întunericul din spatele pleoapelor sale închise, aştepta sfârşitul. Oare se cuvenea să spună ceva? Era linişte deplină. Când deschise şovăielnic o pleoapă, grădina era iarăşi pustie; amândouă pisicile plecaseră, se pierduseră în ceaţa nopţii cu un ţipăt surd şi o mişcare rapidă a cozii, lăsându-l pe Şoarece cu gura căscată şi năucit pe iarbă.

A doua zi, Motanul făcu un număr de progrese spectaculoase. Pe la amiază, se juca alene cu reglajele vechiului radio din pod, frustrat în continuare de incapacitatea de a face maşinăria să funcţioneze. Enervat, la a zecea încercare, atacase radioul cu mai multe lovituri brutale de labă, dintre care una pornise canalul patru. Motanul ascultă atent, cu capul lăsat într-o parte. Vocile îi dădură un sentiment de încredere, de superioritate. Numai să fi putut el vorbi aşa şi orice cale i-ar fi fost deschisă, se gândea. Motanul se uită în spate spre uşă, ca să verifice că era complet singur. Buzele i se mişcară uşor şi experimentă câteva sunete. Un mieunat, chinuit şi nepisicesc, îi ieşi pe gură. Motanul ascultă cu mai multă atenţie radioul, îşi comprimă buzele şi apăsă cu limba cerul gurii..

— Este ora nouă, zise el, imitând radioul în ceea ce credea a fi o pronunţie clară în engleza standard.

Entuziasmat, Motanul se repezi în jos pe scări, intonând încet „Este ora nouă”, iar apoi în curtea interioară. Acolo avu cea de-a doua revelaţie a zilei, fiind martor la o interesantă adunare a şoarecilor de câmp.

Aşezat pe obişnuitul său pervaz, de unde putea vedea fără a fi văzut, Motanul îi privi pe doi şoareci de câmp cărora le vânduse recent o proprietate destul de neatrăgătoare, situată elegant lângă conducta de scurgere de la chiuveta din baie. Cei doi şoareci de câmp discutau despre starea curţii.

— Ai naibii ciulini, zise imul, frecându-şi jalnic antebraţul. Ai naibii ciulini, trebuie smulşi.

— Nu po’ să smulgi ciulinii fără oameni. Nu ie treaba noastră, zise celălalt..

Apoi mai veni un şoarece de câmp, plângându-se şi el de ciulini. Pe scurt, era o mulţime întreagă de şoareci de câmp, discutând despre ciulini, fără a şti că Motanul şedea pe pervazul de deasupra.

Urmărind toate acestea, Motanul fu surprins să-l vadă pe imul dintre şoarecii de câmp dezbrăcându-se până la brâu şi începând să sape, urmat de altul şi de altul, până când scoaseră din pământ şi răsturnară unul dintre Cei mai mari ciulini şi îl târâră la mare distanţă de curtea interioară. Iar după asta urmă alt ciulin, apoi altul, până când toată curtea fii mai curată decât fusese vreodată pe vremea Profesorului.

Motanul stătu pe pervaz toată după-amiaza, neclintit, cu excepţia unor ocazionale răsuciri sau râgâituri de satisfacţie, în timp ce şoarecii de câmp trudeau şi asudau şi se zgâriau în spinii dureroşi care acopereau ciulinii şi se opinteau şi îşi suceau braţele ca să cureţe curtea interioară. La lăsarea amurgului, în ochii Motanului sclipea o lumină ciudată. Un echilibru natural! Ordine naturală din efort individual. Iniţiativă, întreprindere, putere! Era atât de simplu! Iar mormanul de ciulini doborâţi stătea dovadă.

Motanul era într-atât de copleşit de uimitoarea descoperire a vorbirii, încât nu băgă de seamă dispariţia Şobolanului şi a

Şoarecelui. Îşi petrecea timpul zbenguindu-se pe sub garduri, exersând scurte fraze şi formule conversaţionale într-o varietate de stiluri şi accente sau, uneori, fredonând genericele celor mai cunoscute programe. Ezita totuşi să-şi etaleze noile puteri în faţa celor care contau cu adevărat; nu ignora efectul pe care l-ar fi putut avea acest lucru; ani în şir, oamenii fuseseră deprinşi cu o imagine a pisicilor ca nişte fiinţe şirete, decorative, dar limitate. Şocul vorbirii (şi al vorbirii elevate, pe deasupra), medita Motanul, s-ar fi putut dovedi prea mult pentru ei, iar ei ar fi putut reacţiona printr-o reprimare crudă, prin ridiculizare sau prin amândouă.

Cu prima ocazie, încercă doar un solemn şi profund „Salut", intrând în bucătăria casei de alături. Era un „Salut" pe care-l încercase de multe ori şi îl exersase în faţa oglinzii, un salut burghez, cu bun-simţ şi fără urmă de ameninţare, cu o nuanţă de blândeţe. Fu complet ignorat de doamna Digby (stăpâna casei), într-o asemenea măsură încât Motanul se gândi că poate îşi judecase greşit propria-i capacitate de vorbire.

— Salut! zbieră el. Bună dimineaţa. Este ora nouă.

— Poftim? zise doamna Digby, surprinsă, privind în jos la el cu faţa ei binevoitoare şi ovală, după ce abandonase vasele de la micul dejun.

Apoi se aplecă şi-l mângâie pe Motan, iar Motanul se uită în sus la ea, torcând şi radiind.

— Eu sunt Motan, zise el. Sunt Motanul.

Doamna Digby încruntă din sprâncene, descumpănită de claritatea bruscă a pronunţiei Motanului şi de incontestabila licărire de inteligenţă însetată de cunoaştere din ochii lui.

— MOTAN! strigă Motanul. Mă cheamă Motan.

Doamna Digby se aplecă şi îl luă pe Motan în braţe.

— Vai, dar ce animal ciudat mai eşti, zise ea.

Fiind dintre aceia care le socotesc pe pisici mai umane decât oamenii înşişi, nu era prea surprinsă să descopere o pisică aparent capabilă să vorbească. Mai mult – în mica ei lume visătoare de treburi domestice, când mintea îi hoinărea adesea, aproape orice era posibil pentru ea.

Dar acum, luat prin surprindere de brusca ei apropiere, Motanul

înţepeni şi îşi scoase toate ghearele, apucând strâns braţul doamnei Digby. Doamna Digby înţepeni şi ea, strângându-l pe Motan şi declanşându-i impulsul de fugă. Incapabil să se controleze, labele Motanului se învârtejiră, cu ghearele în afară, agăţându-se de braţele ei goale, iar ea îl aruncă în partea cealaltă a bucătăriei, unde ateriză stângaci pe linoleum, trist şi supărat. Şi totuşi, în scurtele momente cât stătuse în braţele ei, simţise pe blană apăsarea caldă a sânilor şi mirosul delicat al părului ei cu mustăţile, iar ochii ei cenuşii, pentru o clipă, îi zâmbiseră.

— Nu mă zgâria, pisică nesuferită, zise ea.

— N-am vrut, zise Motanul, lingându-se. Nu m-am putut abţine.

Într-o zi, îşi zise el, va avea şi el o bucătărie ca a ei. O va invita şi-i va arăta. O va impresiona cu conversaţia lui şi va vorbi despre multele lucruri pe care le învăţase recent de la radio: muzica lui Bartok, maşinile de tuns iarba, preţul bălegarului de fermă şi lucrările Domnului în viaţa de zi cu zi. Ea va ajunge să înţeleagă de ce e în stare un Motan.

În ce o priveşte, doamna Digby nu era o femeie pe deplin fericită, fiind căsătorită cu un domn Digby care se dădea în vânt după muncă, reparaţiile interioare şi ultimele modele de automobile, în vreme ce ea avea o educaţie care fusese destul de excentrică încât s-o înzestreze cu o perspectivă mai largă asupra posibilităţilor din lumea reală.

Prin urmare, o dată trecut şocul iniţial al motanului vorbitor, ea descoperi că îi făceau plăcere vizitele lui în dimineţile sau serile de singurătate când domnul Digby era plecat, precum şi sentimentul de ilicit pe care compania lui i-l provoca. Avea parte, în sfârşit, de ceva special, pe care domnul Digby nu-l putea cumpăra din magazine. Iar capacităţile de vorbire limitate ale Motanului, mărginite în principal la anunţuri despre oră şi fragmente de ştiri şi analize, şi totuşi presărate din când în când cu idei care nu puteau fi simple accidente (sau repetări ale unor lucruri auzite altundeva), o încurajau să fantazeze îndelung la ceea ce ar fi putut realiza el dacă i s-ar fi permis să-şi atingă potenţialul maxim.

Între timp, Motanul își intensifica programul educaţional, în fiecare noapte dădea drumul la radio și parcurgea frecvenţele, căutând informaţii. Mintea lui neinstruită, până acum lipsită de orice cunoștinţe, ajunse să înflorească, să strălucească, asemenea unei amibe, hrănindu-se noapte de noapte cu gândurile lumii. Ascultă serialele după Dickens, „Astăzi în Parlament” și „Ora întrebărilor”, „Ora femeii” și „Familia Archer”, toate aruncate laolaltă în gol.

Ascultând, Motanul devenea nu mai uman, dar plin de lucruri umane, convins de valoarea gândirii, nu pentru valoarea ei în sine, ci prin aprecierea volumului și a greutăţii ei depline și plicticoase.

Apoi, într-o zi, se îndreptă spre vechiul telefon din colţ. În câteva minute, formase deja un număr. Dându-se drept Dan Archer, comandă prin telefon un card de credit și dădu datele Profesorului de pe o factură pe care o găsise.

Blana Șoarecelui era leoarcă de rouă. Coti la capătul grădinii și se căţăra pe un fir de iarbă înalt ca să se uite în spate, spre casă. Acum îi părea întrucâtva străină, cu peluzele crescute peste măsură și plăcile de ardezie desprinse din acoperiș. Ferestrele erau prăfuite și abia dacă reflectau lumina lunii pline care atârna deasupra pajiștii. Șoarecele nu dorea să meargă acasă, la spaţiile goale în care se auzea ecoul și la umbletul catifelat al Motanului, nici măcar la Șobolan și la uneltirile lui neîncetate. Încă nu.

Șoarecele trase adânc aer în piept și începu să coboare pe tulpină spre pământ. Stomacul îi ghiorăia neplăcut și zgomotos, așa că în coborâre culese câteva seminţe de iarbă și le mestecă, punând și în buzunar ca să aibă mai târziu în noapte, la nevoie.

— Am nevoie de spaţiu ca să gândesc, mormăi Șoarecele, călcând cu atenţie pe sol.

Firele de iarbă păreau să ascundă lumina lunii, dar Șoarecele găsi o potecă destul de solidă dedesubt, îndepărtându-se trist de „Chez Maupassant”.

Mult mai târziu și mult mai departe pe pajiște auzi Șoarecele pentru prima oară zgomot de pași. La început confundă sunetele cu cele ale vacilor, dar apoi auzi o voce răgușită strigându-i numele: „Șoricilă! Șoricilă! Unde ești, Șoricilă?” și întrezări o licărire slabă de

lumină printre firele de iarbă, croindu-şi drum către el. Vocea strigă din nou: „Nu! Nu! Nu pe-acolo. La tribord! La babord! Aici!” şi un mic grup năvăli din tufe, condus de patru şoareci de câmp asudaţi, cu buzunarele ticsite cu mâncare, iar în cele din urmă Şobolanul însuşi, gâfâind, splendid în uniforma lui militară şi ducând în mână o mică busolă.

La vederea Şoarecelui, Şobolanul păşi hotărât înainte şi-l îmbrăţişă, aproape răsturnându-l.

— Şoarece, strigă el. Ce dracu’ cauţi aici? Repede, băieţi, daţi-i Şoarecelui o pătură!

Ochii Şobolanului scăpărau în lumina lunii. Părea mult mai slab, i se păru Şoarecelui. Părul de pe bot îi încărunţea.

— Şi mi-ai văzut cumva servieta, Şoarece? întrebă el. Şi masa pliantă? Unde-s? Naiba să te ia, Şoarece prost, unde-ai umblat?

Motanul găsi vechiul catalog de comandă prin poştă în pod, printre ziarele şi facturile împrăştiate. Îl răsfoi într-o doară. Canapeaua de piele îi atrase atenţia. De când nu mai dormise oare pe o canapea, se întrebă el. Iar pagina următoare înfăţişa un birou, cu pereţii plini de cărţi. O femeie atrăgătoare, nu mult deosebită de doamna Digby, stătea tolănită pe un scaun de oţel, citind. Motanul sări peste paginile despre băi şi studie în amănunt bucătăriile.

Capitolul Cinci
IUBIRE NEÎMPĂRTĂŞITĂ

— Şobolane! strigă Şoarecele.

Nu-l vedea pe Şobolan. Un pistol de capsare pocnea ca o mitralieră în camerele de la etaj, prinzând materialul de sub covor.

— Tu eşti, Şoarece? îi răspunse vocea Şobolanului

— Ce se-ntâmplă? strigă Şoarecele, iar apoi Şobolanul apăru, răzbătând cu greu prin covorul gros şi alb ca zăpada, tăind în stânga şi-n dreapta în calea lui.

— Şoarece! Eşti teafăr? zise Şobolanul, gâfâind, în timp ce se ridica anevoie şi depunea un balot de covor berber proaspăt tuns la picioarele Şoarecelui.

— Nailon, se înecă el, cu desconsiderare. De unde-a apărut?

Înainte ca Şoarecele să-i poată răspunde că nu ştia, se auzi o bufnitură surdă şi cea mai mare canapea pe care o văzuseră cei doi fii depusă în mijlocul livingului de către doi hamali. Un ceas cu pendulă, negru, lăcuit, în stil extrem-oriental, îl urmă şi fii aşezat lângă perete. Apoi îl văzură pe Motan.

— Pare strâmb, zise Motanul, într-o limbă pe care animalele o recunoscură, dar pe care nu-l auziseră niciodată vorbind-o.

Părea mult mai masiv decât şi-l amintea Şoarecele, şi cumva mai puternic, ca şi cum ar fi fost în acelaşi timp Motan şi ne-Motan, în continuare unul dintre ei, din punct de vedere fizic, la nivelul lor, şi totuşi cu o parte din el altundeva, unde lumea lor nu mai putea interveni într-a lui.

Animalele se adăpostiră în cadrul uşii Şoarecelui, în timp ce „Chez Maupassant” începea să se umple cu tot soiul de obiecte: auziră cum ferestrele de la etaj erau deschise larg la ordinul Motanului, iar apoi un pat dublu fii urcat în dormitor, urmat de o oglindă de perete cu ramă aurită.

— De unde-a făcut rost de toate astea? şopti Şoarecele.

— Asta e fraudă. O clasică abordare pe termen scurt. N-o să

dureze. O să ne-ntoarcem imediat de unde-am plecat, zise Şobolanul înverşunat, urmărind cu ochii fiecare nou obiect cum apărea şi era controlat de Motan (care remarca din când în când că un obiect sau altul fusese puţin ciuntit la transă port, sau costase ceva parale, sau poate trebuia să fie în altă nuanţă de bej sau de roz).

Toată ziua trudiră hamalii, umplând treptat „Chez Maupassant” de jos şi până sus. Motanul umbla încoace şi încolo surescitat, trecând glonţ dintr-o încăpere în alta şi strigând în găurile de şoarece:

— Poftim, Şoricilă. Vezi? Vezi ce se poate face!

La ora nouă, oamenii îşi terminară treaba, iar „Chez Maupassant” se transformase într-un amestec bizar de stiluri. Draperii de catifea roşie stăteau lângă tapiseria de pe perete care înfăţişa un cerb încolţit. Apoi Motanul comandă mâncare la pachet.

— Vreau raţă cu calmar fu yung în stil chinezesc Pekin, zise Motanul.

Şobolanul şi Şoarecele, de-acum lihniţi de foame, erau zăpăciţi de această cerinţă ciudată şi exotică.

Apoi avură parte de o nouă surpriză. O voce de femeie îi răspunse Motanului. Privind afară, Şoarecele desluşea silueta doamnei Digby, tolănită pe canapeaua cea nouă.

— Aş putea să mănânc o casă întreagă, zise doamna Digby. Ia-mi nişte purceluşi de lapte la grătar în sos de castane!

În spatele plintei, Şobolanul şi Şoarecele se înghesuiau să vadă mai bine ce se întâmplă, împingându-se unul pe altul şi trăgând cu ochiul prin uşa joasă de la casa Şoarecelui.

— Stă în poala ei! zise Şoarecele.

— Ce tupeu pe el, zise Şobolanul. Şi ce-i ăla purceluş de lapte?

În timpul serii, observară că Motanul şi doamna Digby se uită împreună la „Panorama”, Motanul stând confortabil şi fiind hrănit cu bucăţele de mâncare. Din când în când, un bob de orez sau o felie de legumă mai cădeau pe covor, iar Şobolanul şi Şoarecele le notau poziţia pentru mai târziu, după ce Motanul se va fi culcat.

Şoarecele privi cum Motanul începu să frământe uşor puloverul de lână moale al doamnei Digby şi să-i povestească despre cât de remarcabile şi iscusite sunt pisicile la o gamă largă de treburi

casnice folositoare, cum ar fi eradicarea dăunătorilor şi a paraziţilor de orice fel. Doamna Digby îi mângâia blana şi observă cât de netedă şi de lucioasă devenise iar Motanul, lingându-şi buzele pe furiş, avansă şi mai sus pe puloverul ei.

— Nu, te rog, zise doamna Digby când faţa lui o atinse pe a ei, în căutarea unui sărut.

Apoi se ridică. Motanul căzu din poziţia lui confortabilă, aterizând scălâmb la picioarele ei. Pe noul lui covor berber. Doamna Digby îşi îndreptă hainele, periindu-şi părul de pisică de pe fustă.

Curând o văzură pe doamna Digby cum se furişa în tăcere din casă, în timp ce Motanul se întoarse pe canapea, unde stătu, încremenit ca un sfinx, până aproape de miezul nopţii, când îl doborî somnul şi se rostogoli pe spate, sforăind, cu coada atârnându-i peste marginea canapelei.

— Ce opulenţă, rosti Şoarecele printre dinţi.

— Parte dreaptă pentru toţi, şopti Şobolanul, scoţând de la curea o jumătate de foarfecă. Hai, Şoarece, să mergem!

O dată ajunşi pe canapea, Şoarecele şi Şobolanul ocoliră labele întinse ale Motanului, puse nonşalant pe perne. În întuneric, faţa Motanului era înceţoşată. Nasul lui împroşca şi absorbea aerul nopţii. Mustăţile îi zumzăiau, rigide şi albe. O mică picătură de salivă i se scurse de pe buzele negricioase. Limba îi ieşi puţin printre dinţi. Şoarecele, trecând în grabă pe lângă el, îi văzu fiecare por, iar pe chipul Motanului, conturat de o dungă maronie ca marile înălţimi pe o hartă, zâmbetul celor adormiţi. Ce lucru ciudat e un Motan, se gândi Şoarecele, şi plecă repede din loc.

Ajungând în cele din urmă la braţul canapelei, Şoarecele se strădui să-şi păstreze autocontrolul în timp ce aranja cârligul de fier şi funia care atârna de el. Deja simţea cum devine periculos de înflăcărat şi îşi pierde luciditatea.

— Brânză, oftă el şi rânji tâmp, cu mustăţile strâmbe. Oh, brânză!

Şobolanul îi aruncă o privire nerăbdătoare, parcă sătul de slăbiciunile lui. Iar apoi azvârli în sus cârligul, care sclipi argintiu pentru o clipă într-o rază de lună înainte de â se auzi, izbindu-se de suprafaţa mesei noi a Motanului. Şobolanul smuci firul, trăgând

cârligul pe suprafaţa lucioasă cu un zgomot puternic de răzuială, până când se prinse zdravăn într-o crăpătură din margine. Şobolanul dădu din cap, iar Şoarecele începu să se caţere, punând braţ după braţ, prin lumina lunii, tot mai bezmetic. Cu mai puţin de jumătate de metru înainte de ieşindul care ducea la suprafaţa mesei, făcu nesăbuinţa de a se uita în jos. Mirosul de brânză şi de mâncare chinezească era copleşitor, o brânză ciudată, exotică, precum Jaariberg-ul cumpărat cândva de profesor pentru a sărbători publicarea unuia dintre articolele lui, şi raţă, şi sos de castane. Livingul se învârti nebuneşte dedesubtul Şoarecelui, parcă zărit dintr-un avion care zboară la foarte mare altitudine.

— Brânză ca pe vremuri! jubilă Şoarecele.

Dedesubt, pe canapea, Şobolanul se străduia neliniştit să vadă prin întuneric.

Dând de muchia mesei, Şoarecele se aburcă peste ea. O dată ajuns sus, rămase un moment întins pe suprafaţa netedă.

Pe masă era o învălmăşeală de tăvi masive, ca nişte vagonete. Printre ele, arcurile de oţel ale unei capcane de şoareci stăteau încordate.

— Hai, Şoarece… dă-i drumul odată! şuieră Şobolanul de dedesubt.

Şoarecele înaintă pe pipăite prin obscuritate, alunecând pe nişte vin vărsat, pe care Motanul îl degustase în mod necugetat.

— Ce-i sus, Şoarece?

Şobolanul se lăsă pe spate, încercând să vadă, dar nu put. Să desluşească decât conturul neclar al spatelui Şoarecelui şi sclipirea staniolului. Îl auzi pe Şoarece murmurând cuvântul „Brânza* şi apoi Şobolanul scoase un zbierăt puternic – care, de n-ar fi fost vinul băut, l-ar fi trezit pe Motan – şi se căţără pe funie şi îl împinse cu umărul pe Şoarece chiar când labele lui mici şi roz se întindeau chircite drept spre mijlocul capcanei puse de Motan.

Şoarecele alunecă pe tăblia foarte netedă a mesei.

— Ai grijă, Şoarece! Pentru numele lui Dumnezeu, e o capcană! strigă Şobolanul.

— Capcană? murmură Şoarecele, cu o nuanţă de nemulţumire în glas.

Şobolanul se aplecă şi-l trase înapoi în picioare. Şoarecele ocoli placa de lemn pe care stătea brânza, ca să examineze aparatul. Şobolanul, mai precaut, îl ţinea de coadă, ca nu cumva să păşească în faţă şi s-o declanşeze.

— Dac-o atingi, pârghia aia mică e eliberată şi cercul de fier de sus cade şi-ţi frânge gâtul, Şoarece, îi explică Şobolanul cu cruzime, arătând spre diverse componente ale mecanismului, scos din sărite de naivitatea Şoarecelui.

Şoarecelui, care nu mai întâlnise niciodată un asemenea lucru, nu-i venea să creadă.

— E un platou de brânzeturi, zise el.

Într-adevăr, mirosul de brânză îi provoca probleme mari. Chiar în acest moment simţea cum vorbele Şobolanului deveneau mai distante, parcă printr-un văl subţire de aburi benigni, care le golea de sens. Chiar în acest moment, perspectiva morţii în maşinărie, pusă în balanţă cu gustul brânzei bune, părea ciudat de romantică.

— Mors în Fromagium, rosti el printre dinţi şi încercă pentru ultima oară să se avânte înainte.

— Treci înapoi! strigă Şobolanul. Şoarece tâmpit!

Şobolanul înşfacă mai zdravăn coada Şoarecelui şi-l trase înapoi, târându-i picioarele, dinspre miros.

— E spre binele tău, Şoarece, să ştii. Acum uită-te.

Cu grijă, Şobolanul luă un băţ de chibrit dintr-o cutie de lângă scrumieră şi-l vârî în mecanism, respirând uşor de parcă ar fi căutat combinaţia unui seif extrem de periculos. Capcana se trânti, închizându-se cu un zgomot cumplit de metal pe metal. Chibritul fu tăiat drept în două, iar partea de sus se aprinse şi zbură sus în aer ca o rachetă de semnalizare, iluminând întinderea livingului de dedesubt şi pe Motanul care dormea tun. Un văl de fum albăstrui pluti peste masă. Şoarecele tuşi. Şobolanul făcu un pas în faţă prin fum.

— Iată, Şoarece, zise el cu multă satisfacţie în glas. Acum vezi ce crudă poate să fie lumea?

Şi, cu aceasta, culese brânza din capcană, adulmecându-şi degetele, şi i-o întinse Şoarecelui recunoscător.

— Mulţumesc, Şobolane, zise Şoarecele, umil, şi muşcă din

brânză.

După câteva înghiţituri mari, făcu o pauză:

— Dar e o chestie medievală, Şobolane, zise el. Al dracului de medievală. Cine ar născoci aşa ceva? Uită-te la ea. E o paradigmă a existenţei noastre post-umane, nu? Curios de simbolică, promiţând o răsplată, dar în realitate oferind contrariul, o sinteză perfectă, o dialectică, o…

— Da, Şoarece, zise Şobolanul sec. Să mergem!

Şoarecele se ridică în picioare, cu ochii tulburi, şi încercă să-şi scuture brânza de pe haină, conştient că avusese o întrebare importantă pe care voise să i-o pună Şobolanului şi totuşi nesigur care era aceasta şi de ce era atât de importantă.

— Iar am murdărit haina, Şobolane, îngăimă el. Îmi pare rău. Nu vii pe la mine, Şobolane, ce zici? spuse el.

Poate că acasă avea să-şi amintească întrebarea. Totodată, îşi dădu seama că nu voia să stea singur.

— Să uităm toate astea.

Făcu un gest larg, spre nimic în mod special.

— Nu putem, Şoarece, zise Şobolanul, deodată furios, şi se apropie şi-i trase câteva palme Şoarecelui.

Privirea Şoarecelui se limpezi pe loc. Obrajii îl înţepau. Îi era rău.

— Hai, Şoarece, pentru numele lui Dumnezeu, vino-ţi în fire.

Şobolanul părea supărat, Şoarecele vedea asta. Supărat pe ce? Supărat pe el? Până să apuce să întrebe, Şobolanul părea să fi sărit în gol Şoarecele clipi şi aruncă un ochi în jos, spre canapeaua de dedesubt, unde-l vedea pe Şobolan cu foarfecă ţinută în faţă, trecând în vârful degetelor pe lângă Motanul adormit

— Şobolane! strigă el. Aşteaptă-mă!

Şoarecele ajunse la marginea mesei şi, cu simţurile tocite de exces, se aruncă în aerul nopţii, aterizând cu câteva ricoşeuri dure, dar distractive pe canapeaua de dedesubt.

Motanul dormea liniştit, adâncit într-un vis în care el şi doamna Digby dansau pe o minunată podea lustruită, aflată, în mod ciudat, într-o casă de oaspeţi de pe malul mării. Din când în când se auzeau ţipetele pescăruşilor trecând pe deasupra, printre candelabrele

false. Doamna Digby îl ţinea pe Motan în braţe cu blândeţe, scuzându-se pentru că-l repezise, în timp ce alunecau împreună pe podea, pe muzica unui octet care cânta o versiune în ritm rapid a *Anotimpurilor.* Apoi, din păcate, un pescăruş scăpă un cap de peşte lângă piciorul doamnei Digby, iar Motanul se smulse imediat din îmbrăţişarea ei, ca să-l înfulece de pe podea. Când Motanul se uită în sus, doamna Digby dispăruse…

Motanul se trezi. Era dimineaţa. O lumină cenuşiu-verzuie se filtra prin draperii. Avea gura uscată. Doamna Digby chiar plecase. Se ridică greoi în picioare, neobişnuit cu vinul şi cu confortul unei canapele pe care să doarmă după ce băuse.

Dar, chiar din clipa când se trezea, Motanul remarcă un miros slab, poate de şosete sau de cărţi sau de copii. Nările îi zvâcniră. Se întinse înainte şi amuşină canapeaua din faţa lui, se întinse în sus şi amuşină chiar tăblia mesei la care cinaseră el şi doamna Digby.

— Şoarecele! zise el printre dinţi.

Apoi observă o zgârietură urâtă, zimţată pe suprafaţa mesei, acolo unde alunecase cangea Şoarecelui.

— Naiba să-i ia! strigă el şi îşi plimbă uşor laba peste zgârietură, cu ghearele nedesfăcute.

Capitolul Şase

TRĂDĂRI

Şoarecele fredona în mers, cu burta satisfăcător de plină. Foarte atent, strecură prada prin uşa secretă, care dădea, pe după plintă, în ciudata lume de dedesubt şi care conducea de acolo, prin multe cotituri, la răsuflătoarea de lângă stratul de hortensii, aproape de locul unde înainte se aflau pubelele.

Mergând, Şoarecele îşi zdrăngănea cheile. Era ceva neobişnuit, recunoştea el, să trebuiască să treacă prin golul de sub podea, dar în ultima vreme Motanul păruse foarte bine informat despre mişcările lui.

Sub parchet, bezna era străpunsă doar de o dâră apoasă, lumină hibernală dinspre răsuflătoare, de unde adia un miros uşor al grădinii de afară. Cu atenţie, Şoarecele îşi croi drum printre mormanele de cărămizi sparte, conducta de apă şi ziarele sfărâmicioase lăsate de constructorii edwardieni cu mulţi ani în urmă. Insecte uriaşe strigau şi se năpusteau prin praf în timp ce Şoarecele înainta cu greu.

— Nţ! Nţ! zise el, iritat, când funinginea începu să i se pună pe singura lui jachetă, iar pânzele de păianjen să i se prindă de nas.

„Măcar aici sunt în siguranţă”, se gândi Şoarecele, ajungând la răsuflătoarea ruginită care ţinea lemnul uscat sub podea şi deschizând-o mai larg cu cheia, încrezător cel puţin că Motanul nu avea să fie acolo.

Dar Motanul era acolo. Ochii lui şi faţa lui, ca Omul cu Masca de Fier, îl priveau pe Şoarece prin răsuflătoare.

— Şoarece, şopti Motanul. Tot eu sunt, Şoarece.

Apoi laba Motanului trecu peste deschizătura spre lumea de afară, ghearele care zgrepţănau fără rezultat gratiile scoţând un zgomot sec, osos care-i strepezi Şoarecelui dinţii.

— Pare să știe tot timpul unde sunt, Șobolane, zise Șoarecele.

— Hm, zise Șobolanul, gânditor, aplecându-se spre șemineul din vizuina lui, îmbrăcat în pantaloni de golf și o veche șapcă Morris din tweed.

Mirosul de cârnați prăjiți umplea încăperea, iar Șoarecele vedea balansoarul tras lângă foc și o sticlă pe jumătate goală de rachiu de păpădie pe blatul din bucătărie. Șobolanul se cam înroșise la față, avea nasul mai lucios ca de obicei, iar Șoarecele era surprins să vadă că Șobolanul își încheiase nasturii hainei în ordine greșită.

— Cârnați? întrebă Șoarecele. De unde-ai făcut rost de cârnați, Șobolane?

Șobolanul tresări cu vinovăție.

— Carnații, bătrâne, zise el. Unul dintre multele beneficii, adăugă neclar, împungând cu un băț în tigaie.

— Beneficii?

— Păi da, Șoarece, sunt și beneficii, știi, în toată treaba asta.

Deasupra, Șoarecele auzea. Bubuiturile și huruiturile Motanului, care-și împingea încoace și încolo, prin grădină, noua mașină de tuns iarba.

Apoi Șobolanul se întoarse, se apropie de Șoarece și-i trecu un braț peste umăr.

— Șoarece, începu el. Am stat mult timp împreună, nu-i așa, și ai încredere în judecata mea, nu?

— Da, Șobolane, absolut! zise Șoarecele.

— Și știi că n-ani greșit niciodată. Bătrânul Șobolan n-a greșit niciodată în nicio privință.

Șoarecele ezită să răspundă.

— Unde vrei să ajungi, Șobolane?

— Ei bine, zise Șobolanul, trăgând aer în piept și luându-și cea mai ciudată expresie pe care și-o putea aminti Șoarecele. Nu cred c-o să-l învingem pe Motan, zise el.

Șoarecele se simți de parcă Șobolanul îi smulsese mustățile din rădăcini.

— Auzi-l. Auzi-i mașina de tuns iarba. Animalele sunt impresionate, zbieră Șobolanul înainte ca Șoarecele să poată vorbi.

Zgomotul mașinii de tuns iarba se opri.

— Şi, sincer, să recunoaştem, şi eu sunt impresionat de Motan, strigă Şobolanul. Poftim, n-ai poftă de nişte brânză, Şoarece? Mi-a dat nişte Cheddar pentru tine.

— Ce-a făcut? zise Şoarecele, neîncrezător.

Şobolanul întinse o farfurie albastră, mare şi ciobită, care se afla o bucată considerabilă de Cheddar de casă, bine maturat, cu suprafaţa puţin crăpată de învechire.

— Ai putea să te îmbuibi cu brânză, Şoarece, cum îţi doreai, zise Şobolanul. Şi uită tot ce s-a-ntâmplat. Ştii, mi-am cam pierdut capul acu două nopţi.

Şoarecele se zgâi la Cheddar.

— Am înţeles eu greşit, vezi tu, Şoricilă, explică Şobolanul. Nu-i niciun rău că Motanul are lucruri, nu vezi? Poate să aibă câte pofteşte.

Şobolanul tună atât de tare încât Şoarecele trebui să se ferească. Poate Şobolanul credea că surzise. Poate că Şobolanul însuşi surzise niţel la bătrâneţe. De ce vorbea aşa de tare? Vechile sentimente: strălucirea gălbuie, falsa melancolie, filosofarea, începură să-l cuprindă pe Şoarece. Păru cât pe ce să ia farfuria, apoi deodată, într-un moment de furie, Şoarecele o trânti pe podea.

— N-am nevoie de afurisitul tău de Cheddar, Şobolane, zise el.

Şoarecele mergea repede, fără a se uita în urmă. Lacrimi amare îi umpleau ochii. De data asta nu doar abandonat de Şobolan, ci trădat! Străbătea grădina trecând de garduri şi ziduri despărţitoare, orbit de lacrimi. Cum era cu putinţă? Şoarecele se opri. Grădina se desluşi, goală cu excepţia câtorva păsări, în vârful unuia dintre bătrânii lilieci care creşteau deasupra grădinii, şi a Motanului, stând pe pervazul lui, spălându-şi labele, cu ceea ce Şoarecelui i se păru un zâmbet pe buze. Dar ceva nu era în regulă, se gândi Şoarecele. Ceva, undeva nu era chiar cum părea cu Şobolanul.

Motanul, observând, îi văzu doar lacrimile şi râse în sine. Bătrânul Şobolan nu era chiar aşa de nepriceput, se gândi Motanul, aplecându-se acum să-şi cureţe părţile intime. Bătrânul Şobolan îşi cunoştea interesul.

— În materie de lucruri materiale, zise Motanul, mai târziu în

aceeaşi zi, vezi ce bine dotat sunt.

Şobolanul încuviinţă îndatoritor şi muşcă dintr-un cârnat de cocktail.

— O, da, Motane, te-ai descurcat de minune. Casa e un triumf, zise el mieros.

Motanul îl cercetă bănuitor. Şobolanul, se gândea el, era de o efuziune nemăsurată în laudele lui. Nici nu visase că Şobolanul avea să fie convins atât de uşor, şi totuşi, da, ştiuse dintotdeauna că e slab şi oportunist, se gândea Motanul. Şi, oricum, cu siguranţă convertirea Şobolanului dovedea cât de corecte fuseseră ideile Motanului de la bun început!

— Îmi place mai ales ceasul. Ceasul pe care l-ai cumpărat e impresionant în mod special. Ai făcut nişte lucruri uimitoare, Motane. Mi-a luat ceva până să-mi dau seama, dar, intr-adevăr, stilul desăvârşit…

Şobolanul umbla cu măguleli, iar bănuielile Motanului aproape că se topiră. Incredibil. Cel mai implacabil adversar al lui! Cât de puternice deveniseră, într-adevăr, ideile sale şi cât de convingătoare era etalarea ostentativă a bogăţiei. Da, se gândi Motanul, el şi motanul aveau mult mai multe în comun decât îşi imaginase. Nu era oare adevărat că toate ideile, în esenţa lor, se uneau oricum într-un singur mod de gândire, sinonim cu cele mai adânci gânduri şi dorinţe ale lui?

Motanul privea grădina, în timp ce Şobolanul se îndopa cu mâncarea pe care i-o oferise, lacom, neîndemânatic, observa Motanul, şi fără maniere. Se lăsă tăcere, iar în tăcere Motanul simţi cum îl cuprinde o oarecare tristeţe. Oare cei de teapa Şobolanului aveau să-i fie tovarăşi pentru totdeauna? Câtă siguranţă era în asta?

— E vorba de latura spirituală, Şobolane, zise Motanul, hotărât brusc să-şi descarce sufletul, şi totuşi stingherit şi stângaci în timp ce dădea târcoale subiectului care-l apăsa. Cel mai mult, încurajat de confidenţele Şobolanului şi cunoscând după reputaţie judecata Şobolanului, cel puţin în problemele sentimentale.

— Doamna Digby? întrebă blând Şobolanul, simţind ocazia pe care o aşteptase cu atâta răbdare.

Imediat adoptă o atitudine profesională, binevoitoare, ca şi cum

Motanul şi sentimentele lui ar fi fost în acel moment cel mai important lucru din lume pentru el..

— E vorba de doamna Digby? îl îndemnă el ca să-l ajute.

— Mă aşteptam măcar să mă simpatizeze, zise Motanul.

— Să te simpatizeze? murmură Şobolanul.

Apoi, preluând iute iniţiativa, se aplecă în faţă.

— O să vorbesc deschis, zise el. Din experienţa mea, femeilor le place forţa brută, zise el. Asta şi maşinile moderne conduse cu viteză. Şi trebuie să porţi ceva mai elegant dacă vrei s-o cucereşti.

Motanul asculta concentrat. Erau cuvinte pe care-i plăcea să le audă. Îşi linse buzele. Şobolanul avea dreptate. Şobolanul se pricepea la lucruri din astea. Şobolanul părea adâncit în gânduri.

— Un smoching de catifea sau nu, stai aşa… şi Şobolanul păru să facă o pauză, ca şi cum tocmai i-ar fi venit o idee absolut genială. Ascultă, de ce nu te duci CU MAŞINA acasă la doamna Digby? Ziceai că ştii să conduci, nu?

Motanul îl cercetă din nou pe Şobolan. Chipul Şobolanului radia intenţii bune, entuziasm şi sprijin.

— Ai putea să te duci cu maşina. Găteşte-te într-un smoching de catifea.

— E ceva mai profund decât smochingurile şi condusul, zise Motanul mohorât Eu sunt pisică, iar ea e o fiinţă umană.

— Nu, nu! îl contrazise Şobolanul. Eşti ceea ce eşti AICI, îl împunse el pe Motan în piept. Arată-i cât de profunde sunt sentimentele tale. Vorbeşte cu ea despre cine eşti tu.

Motanul se uita absent la Şobolan. Şi totuşi nimic din ce încercase nu avusese cât de cât succes. Avea o casă mare cu blender, maşină de tuns iarba şi tot restul, dar tot Motan rămânea. Putea să vorbească elevat…

— Învăţ franceza, zise el. La radio. Mă descurc destul de bine…

— Ştiu, ştiu, zise Şobolanul alinător. Ştiu cum te simţi, Motane. Serios că da. Dar gândeşte-te la condus maşina, Motane. Vrum! Vrum! O schimbare de viteză de maestru. Tiiit! Tiiit! Nemaipomenit. O să-ţi mănânce din palmă.

După ce plecă Şobolanul, Motanul dădu pe îndelete câteva ture prin casă, încercând să se desfete încă o dată cu suprafaţa moale a

covorului berber de sub labele lui şi cu cuvertura confortabilă de pe pat. În dreptul ferestrei dormitorului de la etaj se opri şi privi grădina casei de alături, unde doamna Digby uda nişte azalee, într-un mod liniştit şi meditativ. Ochii motanului supravegheau scena de ceva vreme, iar el părea dus pe gânduri. Apoi, destul de brusc, se întoarse, ca şi cum ar fi luat o hotărâre.

Şobolanul stătu treaz până seara târziu, în camera lui. Din când în când se ducea să se uite în oglindă după Motan. Îl auzea pe Motan în baie şi sunetul Motanului cântând în timp ce proba diferite tipuri de haine. Apoi, în sfârşit, îl văzu pe Motan străbătând ca o săgeată grădina – o străfulgerare de haină albă şi ghetre prin întuneric – şi trecând dincolo de gard spre garajele de alături.

în seara aceea, toate animalele simţiseră că urma să se întâmple ceva important. Şoarecele văzuse o mică mulţime începând să se adune, cu Şobolanul în frunte, pe straturile de flori care mărgineau aleea. Murmurul unei conversaţii se auzea în aerul de vară. În garaj era întuneric, cu excepţia unei luminiţe care pâlpâia.

— Motanul e înăuntru!

— Ce face?

— Aşteptaţi! şopti Şobolanul

Şoarecele stătea în umbră. Grădina părea cufundată în albastrul nocturn. Florile atârnau, aproape negre, peste marginile sălbăticite, netunse. Şoarecele se străduia să vadă prin beznă, vrând să i se alăture Şobolanului, dar temându-se. Era copleşit de un presentiment Apoi uşile garajului se deschiseră huruind din balamalele electrice şi îl văzu pe Motan pentru o clipă în lumina tabloului de bord, studiind comenzile maşinii. Fără voia lui, Şoarecele se simţi înfiorat de ceva, un sentiment, o inspiraţie, o nelinişte, un impuls straniu. Şoarecele îşi simţea gura uscată.

— Nu. Motane! Nu fi prost! strigă el, surprins cât de puternică îi devenise vocea.

Îndată Şobolanul apăru lângă umărul lui:

— Stai la o parte, Şoarece. N-ai de unde să ştii ce-o să se-ntâmple, zise el, înhăţându-l pe Şoarece şi împingându-l mai adânc în umbră.

— Dar, Şobolane! zise Şoarecele.

Şobolanul îi duse degetele la buze, zâmbindu-i vechiului său

prieten, în timp ce un motor pornea în întuneric. Motorul scrâşni, vitezele se cuplară şi maşina se zgâlţâi înainte şi înapoi, apoi dădu cu spatele pe alee..

— La o parte! Toată lumea la o parte, strigă Şobolanul în timp ce Motanul dădu grosolan cu spatele pe peluză şi viră, cu un pocnet de angrenaje, spre stradă.

Animalele îşi ţinură respiraţia. Motorul vui, roţile se învârtiră şi maşina dispăru în norul albăstrui al gazelor de eşapament.

Animalele rămaseră mult timp pe peluză. Unele se duseră. La poartă şi aruncară o privire pe drumul acum pustiu, mărginit de copaci, spre stradă, unde cotiseră farurile Motanului. În grădină era linişte şi simţeau cum li se prinde rouă pe haine. Deasupra frunzele foşneau. Apoi, la început slab, auziră sunetul unor sirene în depărtare, apropiindu-se, iar animalele oftară şi dădură din cap şi o zarvă de consternare se înălţă de pe peluză în cerul nopţii, tulburând-o pe doamna Digby acolo unde dormea.

Capitolul Şapte
UN NOU ÎNCEPUT

Şoarecele privi cum se iveau zorii, cu o infiltrare treptată de culoare dincolo de dealurile îndepărtate, până când primele raze ale dimineţii bătură în hornurile şi podul cu firişoare de la „Chez Maupassant”, încălzind fleuroanele edwardiene şi ţiglele coronamentului sculptat Uitându-se în jos de la o fereastră de la etaj, Şoarecele vedea grădina, încă învăluită de o umbră ceţoasă. Peste tot împrejur auzea cântec de păsări, din fiecare tufă şi copac.

Şobolanul lucra în cameră, în spatele Şoarecelui, luptându-se cu hârtiile Motanului, care acum erau împrăştiate pe toată podeaua.

— Nu-i dau de cap, zise el, umblând pe covor, cu o bucată de hârtie de marcat atârnându-i în urmă. Ce-i asta? Trei groşi de scrumbii afumate? O pereche de fazani, patru sticle de şampanie Bollinger?

— Ce vremuri, zise Şoarecele.

— E risipă. Mai bine fără el! zise Şobolanul.

Şoarecele vedea că avea din nou umbletul tineresc şi ştrengar şi că fluiera şi cânta trăgând încolo şi încoace teancurile de extrase de cont, fără a părea, observă Şoarecele, să priceapă ceva din ele.

— Veterinarii! scuipă Motanul, străduindu-se să se ridice.

Printr-o penumbră înceţoşată îl vedea pe veterinar, uitându-se la el sub lumina lămpii de birou a doamnei Digby, vedea chiar în nasul veterinarului. Putea mirosi cina veterinarului şi aproape că putea spune ce vin băuse veterinarul. Motanul îşi tot pierdea şi-şi recăpăta cunoştinţa.

Se strădui să se ridice, dar haina încheiată strâns alunecase şi acum îl ţinea. Vedea faţa doamnei Digby aplecată deasupra lui, iar părul ei îi mângâia obrazul. Faţa ei era neliniştită, îngrijorată.

— Ce s-a întâmplat? întrebă Motanul, dar vocea lui era un croncănit surd şi părea distantă.

Îşi amintea maşina, derapajul şi cum porniseră ştergătoarele de parbriz, în locul frânelor.

Acum mâinile veterinarului îi pipăiau corpul. Nişte degete oribile, osoase, intruzive, antiseptice, se gândi Motanul. Motanul se zbătu, dar picioarele nu i se mişcau. Cineva îi ţinea picioarele! Veterinarul scoase o seringă. Îndreptau o seringă spre fundul lui! Motanul simţi o senzaţie ascuţită, arzătoare în fese. Sunetul îndepărtat al unui lătrat de câine într-o noapte ceţoasă, mirosul unei peluze proaspăt tunse, tânguirea cântecelor de pasăre într-o dimineaţă de vară îi trecură Motanului prin minte în timp ce penumbra prin care vedea camera începea să se micşoreze, o mijire, o clipire, şi Motanul simţi cum frica începea să-i scadă, să se piardă, ca un uhu în cerul înalt al verii, zburând tot mai sus.

Doamna Digby îl privea, parcă prin capătul greşit al unui telescop. De ce plângea? Faţa îi era brăzdată de lacrimi. Şi atunci Motanul îşi dădu seama, chiar când luminile începeau să pălească, Motanul îşi dădu seama că toate păsările cântau şi că grădina de afară era însufleţită de mişcare; nu o goană fricoasă, timidă şi o râcâire tainică, lacomă, ci zgomotul puternic şi încrezător, integrat al unor fiinţe mici care-şi vedeau de treabă. Motanul îşi dădu seama deodată că Şobolanul câştigase.

Apoi auzi plesnetul produs de veterinarul care-şi scotea mănuşile de cauciuc… Plesnetul mănuşilor de cauciuc! Ce ultim sunet cumplit! Camera se întunecă şi vocile omeneşti se pierdură, iar Motanul simţi cum îl învăluie somnul, un somn de plumb, final, paralizant, greu.

Şobolanul mai destupă o sticlă de rachiu.

— Şoarece! strigă el. Şoarece, o s-avem nevoie de liste. Şi de un depozit sigur. Avem nevoie de numele tuturor animalelor. Câtă mâncare avem? Fiecăruia după imposibilităţi.

— Posibilităţi, îl corectă Şoarecele. De la fiecare după posibilităţi.

Se auzi o bătaie în uşă.

— Intră, se răsti Şobolanul, făcându-i semn Şoarecelui că ar trebui să deschidă clapa oricui era afară.

Şoarecele trase zăvorul („Ca să nu intre curent”, spusese

Şobolanul) şi în deschizătură se ivi faţa subţire, curioasă a unui şoarece de câmp.

— Salut, zise Şoarecele.

Şoarecele de câmp părea emoţionat şi copleşit de curiozitate.

— Mă scuzaţi, domnule Şoarece, începu el.

Şoarecele era surprins de această atitudine respectuoasă. Niciun şoarece de câmp nu fusese vreodată respectuos cu Şoarecele.

— Ce e, Şoarece? zise Şobolanul.

— E un şoarece de câmp, zise Şoarecele.

— Dă-i drumul înăuntru, ordonă Şobolanul.

Şoarecele ridică clapa. Micul animal abia dacă era jumătate. Cât el şi alunecă pe linoleum, neobişnuit cu netezimea acestuia.

— Ai grijă, zise Şoarecele, ajutându-l să se ridice.

Aproape imediat, un alt ciocănit se auzi la clapă.

— Acum ce mai e? se răsti Şobolanul

— Încă unul, zise Şoarecele, deschizând şi descoperind afară un alt şoarece de câmp, leit cu primul.

Privind spre grădină (unde de acum ploua), Şoarecele văzu un întreg alai de animale: nişte cârtiţe, o mare de şoareci de câmp, trei veveriţe, adunate în curtea interioară.

— Mai simt şi alţii, Şobolane, strigă el.

— Invită-i pe toţi să intre, zise Şobolanul.

Încet, bucătăria se umplu de animale. Neobişnuite cu luxul fostului stil de viaţă al Motanului, se şterseră pe picioare, făcură ochii mari şi o luară târşâit spre living. Şobolanul sări pe măsuţă, cu lumina lămpii de birou ca un reflector îndreptat asupra lui, şi purtându-şi pelerina trecută elegant pe un umăr.

— Bine aţi venit, zise el. Bine aţi venit la un „Chez Maupassant” care este cu adevărat al vostru!

Capitolul Opt

ODIHNĂ ŞI PACE

Motanul se ridică anevoie în picioare. Se simţea ameţit. Avea picioarele amorţite. Gura îi era uscată. Cât băuse? Unde se afla? Nu-şi amintea nimic. Era, în mod misterios, ud. Avusese im vis groaznic. Un vis groaznic de-a binelea. Scutură din cap. Încercă să se spele. Îi era incredibil de sete. Se împletici pe podeaua din bucătăria doamnei Digby. Era mort? Clapa din uşă flutura în vânt, dând spre lumea de afară. Motanul scoase nasul, descoperind o grădină perfectă, în care peluzei i se făcuse manichiura, iar marginile fuseseră tunse. O scăldătoare pentru păsări stătea într-un loc izolat, având deasupra un frunziş bogat şi o creangă ce atârna convenabil Erau mulţi arbuşti de proporţii foarte frumoase, cu forme parcă tăiate de o armată de grădinari. Într-adevăr, totul în grădină mărturisea atenţia nemăsurată la detalii, energia, viziunea şi bogăţia.

Dar alte gânduri avea Motanul în minte. Ce făcuse în casa doamnei Digby? De ce avea labele bandajate? De ce se simţea atât de slăbit? Motanul o luă împleticit, din instinct, peste peluză, spre gardul viu şi spre umbră. Auzi voci prin gard. Ce făcea Şobolanul? Ce spunea Şoarecele? Trăgând cu ochiul prin gard, Motanul vedea acum mulţimea care se revărsa din bucătăria de la „Chez Maupassant", prin clapa din uşă. Erau în casa lui! Motanul păşi înainte, în curtea interioară. Se auzi un murmur: „Motanul!" Mulţimea se întoarse şi toţi rămaseră cu gura căscată, dar nu o luară la fugă, în timp ce el se ridica fără putere şi se strecura în bucătărie, prin înghesuiala trupurilor.

— Motanul e terminat, îl auzi pe Şobolan spunând. Şi începe o eră nouă!

Acum îi vedea pe toţi, cu picioarele murdare pe covorul lui, cu feţele lor anoste şi ignorante, ascultându-l pe Şobolan, crezându-l. Unii se dădură la o parte, ca să-i facă loc, numai puţin, iar Motanul se

trezi înconjurat.

— Încetaţi, zise Motanul. Uite ce fac pe covor.

Şobolanul se opri auzindu-i vocea. Motanul încerca să stea în picioare, dar picioarele i se îndoiau sub el. Un murmur de consternare umplu încăperea.

— E o fantomă, strigară creaturile mai naive.

— Motane, zise Şobolanul curtenitor. Ia loc în spate, te rog.

Iar când Motanul se aşeză – fără a fi o clipă scăpat din ochi de Şobolan, care-i remarcă starea, bandajele şi tresărirea de durere când încercă să stea jos – Şobolanul spuse cu voce puternică:

— Motanul nu se simte bine. Şi trebuie să hotărâm ce e de făcut.

— Ei bine, ce-o să *facem*? ţipă Şoarecele. Vreau să spun că abia dacă ne ajunge mâncarea.

— Aţi putea să mai cumpăraţi, zise Motanul.

— Asta o să hotărăsc eu, răbufni Şobolanul.

Motanul stătea întins pe covor, bandajat straniu, cu un ochi teafăr privindu-i într-un mod destul de bizar.

— Accidentul m-a făcut întrucâtva mai profund, zise Motanul molatic, întins pe spate, cu jumătate din trup acoperit de o pătură în carouri.

— Adicătelea cum mai profund? întrebă Şoarecele.

— Am fost foarte aproape, zise Motanul, uitându-se deconcertant la Şoarece, cu ochiul bun, de sub bandaj. La naiba, ce neputincios mă simt acum, Şoarece, cu piciorul ăsta şi tot restul.

Şoarecelui i se făcu milă de Motan. Şobolanul pufni grosolan în fundal.

— Trecerea timpului, Şoarece, e dureroasă pentru mine, întotdeauna a fost aşa pentru pisici. Vezi tu, asta e o chestie pe care poate că n-o ştiţi despre pisici. Conceptul nostru de timp e printre cele mai scurte, iar asta, ei bine…

Motanul arătă spre bandaje, apoi se uită din nou la ghearele lui, parcă fascinat de ele, apoi iar la Şoarece, ca să vadă ce fel de impresie îi făcea.

— E ciudat ce lungi şi roz sunt, nu? zise el. Nu ţi se pare?

Şoarecele se uită. Ghearele Motanului erau la fel cum fuseseră întotdeauna.

Doamne! Pe zi ce trece seamănă tot mai mult cu nişte mâini, zise el, ca să-i facă pe plac Motanului.

— E ironic! zise Motanul. Ironic că aprofundarea duce la asta. Vezi tu, Şoarece, devin în sfârşit om, zise Motanul. E fantastic! Iubire! O să pot iubi! Ai auzit cântecele! O Sole Mio!

Iar în acest moment Motanul izbucni într-un cântec, o arie italiană desăvârşită, fără nicio urmă pisicească, o frumoasă voce de tenor, tânguitoare şi răsunătoare, cu laba la piept.

— Cu cât trec prin mai multe, cu atât devin mai uman, zise el.

— Prostii, zise Şoarecele.

— Aşa crezi tu, zise Motanul şi întinse laba spre pachetul de cărţi, împărţindu-i Şoarecelui o mână de poker de şapte cărţi, cu lungile lui degete-gheare.

Şoarecele se uită la mână.

— Cinci aşi, zise el.

Motanul îi făcu cu ochiul.

— Nu-l asculta, Şoarece, îl avertiză Şobolanul. Numai în cărţi animalele devin oameni. Ţine minte asta.

Motanul examina dezastrul lăsat în urmă de animale; dâra urmelor de paşi pe linoleum şi mirosul micilor fragmente de mâncare – o bucată de brânză, refuzată de o veveriţă, pateuri şi ciocolată. Cum îndrăzneau să nu i se supună? Cum îndrăzneau să-i ignore argumentele? Cu siguranţă avea dreptate, în sine, în ceea ce le spusese. Cât de proaste puteau să fie animalele. Oare de ce nu le înfuleca? Motanul se lăsă stângaci pe podea şi o luă încet, ca im crab, spre clapa din uşă şi grădina de dincolo de ea.

— Motanul e morocănos azi, zise Şobolanul. A mâncat de prânz?

Dar acum grădina părea să-l ia peste picior pe Motan. Departe de dezvoltarea unei ordini naturale, tot locul era înghiţit de buruieni, ale căror tulpini încâlcite ascundeau feţe râzătoare, râzând de prăbuşirea lui şi de festa pe care i-o jucase Şobolanul. Râzând de lipsa lui de putere. Chiar dacă el avea în continuare dreptate! Care mai era acum locul lui?

Motanul se aşeză, dar o durere seacă îl împunse în fund. Uitându-se în jos, văzu un ciuline mic, ascuţit, ghimpos. Auzi un chicotit

Ridicând privirea, văzu un şoarece de câmp care, de asemenea, râdea de el.

— Nu pot să fac asta, se auzi vocea Şobolanului. Tunete şi trăsnete!

Zgomotul din biroul din pod al Şobolanului răsună pe scări. Motanul, care se odihnise în cel mai bun fotoliu, îşi mişcă urechea cea bună ca să capteze mai clar sunetul. Chiar şi de la parter Şoarecele putea auzi foşnetul de hârtii şi facturile care erau făcute cocoloş şi aruncate pe podea şi oftaturile adânci ale Şobolanului când încerca să dea de rostul socotelilor casei: să pună în echilibru costul mâncării pentru pisici şi costul considerabil al propriilor lui cheltuieli impulsive: cutiile de biscuiţi şi bomboanele de ciocolată pe care Motanul pretindea că-l văzuse mâncându-le pe ascuns şi-l auzise desfăcându-le sub parchet.

— Crezi că Şobolanul se pricepe la socoteli? întrebă Motanul, aşezându-se confortabil, cu un „au!” histrionic atunci când piciorul rănit i se prinse în pernă.

Şoarecele sări îndată în apărarea Şobolanului.

— Şobolanul e isteţ, Motane.

— Intelectual, vasăzică? întrebă Motanul, rânjind invizibil de stânjeneala Şoarecelui.

— Of, drăcia dracului! veni de sus vocea Şobolanului.

— Poate ar fi bine să-l ajuţi, sugeră Şoarecele, încet, ca să nu-l audă Şobolanul.

— Nu pot, cu piciorul meu lovit, zise Motanul. Ascultă, Şoarece, a mai rămas ceva din iepure?

Şoarecele ştia că nu mai era. Motanul se mişcă puţin agitat. Îi ghiorăia stomacul. Şoarecele şi-ar fi dorit ca Şobolanul să nu fie tocmai în pod.

— Nu te uita aşa la mine, Şoarece, zise Motanul. Sunt un om nou, adică un Motan, se corectă repede Motanul. Chiar dacă încă nu sunt om, Şoarece, adăugă el grav, simt că da, accidentul mi-a dat o înţelegere mai profundă şi m-a făcut să apreciez fragilitatea şi slăbiciunea, fără ca asta să însemne numaidecât că asemenea lucruri sunt bune, zise Motanul. Moale, ăsta-i cuvântul, Şoarece. Totul în jur

e mult mai moale, iar cu asta Motanul își scoase ghearele și sfâșie pernele pentru câteva clipe.

Cu trecerea zilelor, Motanului începuse să-i revină memoria, pricinuindu-i stânjeneală, căci în mijlocul neplăcutei orori a întâlnirii cu veterinarul începeau să apară alte imagini, poate de mai târziu, dintre momentul în care plecase veterinarul și cel în care se trezise el, undeva între moarte și viață, când o siluetă măruntă și cunoscută se ivea, strigând la el și turnând, apă pe el și fluturând prin fața lui un pântece mic, dolofan și roz și țipând tot timpul „Motane! Motane! Trezește-te! Motane! Trezește-te! Nu muri!” Naiba să-l ia de Șoarece! Cum ar mai fi putut dori să-l mănânce? Motanul și-l aminte pe Șoarece răcnind la el și căderea limpede a apei cristaline turnate peste el și vocea Șoarecelui țipând întruna: „Umblă! Umblă!”

Și, pe măsură ce imaginile cu acțiunile Șoarecelui din noaptea aceea se consolidau într-o certitudine, Motanul se simțea mai stânjenit ca niciodată în vechea casă și în prezența Șoarecelui. De ce nu-l lăsase Șoarecele să moară când avusese ocazia? Mult mai rău e să trăiești și să dorești să-ți mănânci salvatorii, se gândea Motanul. Motanului nu-i dădea prin cap de ce-l salvase Șoarecele, Era complet absurd, în toate privințele, ca un lucru pe care l-ar fi putut face o ființă umană.

Motanul șchiopătă spre gardul despărțitor, pe alee, târându-și piciorul beteag. Deasupra, im uliu care se rotea cu privirea în jos se opri pentru o clipă, apoi trecu mai departe, zburând sus în aerul rece, cu întinderea comitatelor din jurul Londrei dedesubt, și notă locul în memorie.

Motanul auzea crengile copacilor trosnind și foșnetul ușor al frunzelor lor și mirosea totul, chiar și lucruri care nu se vedeau. Urechile îi erau în alertă, mustățile zburlite. Făcu un popas sub gardul viu. Deasupra, vechiul semn cu „De vânzare” se mișca ușor înainte și înapoi pe stâlpul mucegăit. Nu erau doritori pentru „Chez Maupassant” pe timp de criză. Casa era prea mare, prea veche și se deteriorase prea mult.

Motanul stătea acolo, iar ochii lui ovali erau împăienjeniți ca niște vase de lut ușor crăpate. Auzi mașina doamnei Digby pe alee și sunetul vocii ei. Ochii părură să i se întunece. Burta îi ghiorăi.

Încet, uşor, Motanul se strecură pe sub gard, aruncând o ultimă privire spre „Chez Maupassant”. Deja îl vedea pe Şobolan ferecând clapa din uşă şi pe Şoarece ducând sub braţ un volum subţire, cu un pai în colţul gurii, plimbându-se fără ţintă spre capătul grădinii. O luă înainte pe peluza netedă de alături. Uşa de la bucătărie era deschisă, iar doamna Digby stătea acolo în picioare, scoţând măruntaiele dintr-o găină.

— Salut, zise Motanul cu o voce stinsă şi îşi vârî nasul prin clapă, arătându-şi bandajele.

— Sărăcuţul de tine! zise doamna Digby şi-l luă în braţe.

Şobolanul se uită în sus pe scară. Deasupra lui, vechea casă părea să se înalţe în dezolare. Peretele era pătat de umezeală şi apăruse o crăpătură adâncă pe zidul de coamă.

— Avem nevoie de o echipă de lucru, Şoarece, zise Şobolanul, făcând un pas într-o parte ca să evite o bucată de tencuială căzută şi scuturându-şi nişte mucegai de pe mâneca noului său costum italian.

Şoarecele stătea în obscuritatea crepusculului. Afară, ciorile croncăneau în vârful copacilor. Şoarecele nu putea să-şi alunge din minte o imagine, a Motanului în braţele doamnei Digby, cu ghearele strânse, torcând.

Şobolanul făcu o pauză, citindu-i gândurile:

— Nu, Şoarece, zise el hotărât. Putem mai mult de atât. Putem mult, mult mai mult de atât.

Motanul dormea. În faţa lui, gardul viu se ridica asemenea unei stânci întunecoase de pe peluză, cu interiorul întunecos şi răcoros (departe de arşiţa soarelui de august) care îmbia şi promitea răsplată. Motanul făcu un salt înainte, ca o capcană de şoareci declanşată. Da! strigă el. O muşcătură rapidă şi apoi o aruncare. Şobolanul! Cu spatele la gard. Un croşeu de stânga, un croşeu de dreapta, o muşcătură la gât şi apoi, mândru, traversând peluza ca să depună triumfător cadavrul pe preşul de la intrare! Coada motanului zvâcni.

— Semn de conştiinţă încărcată, zise doamna Digby blând, mângâindu-l pe Motan, care stătea întins lângă ea pe sofaua

confortabilă şi moale.

Doamna Digby se întinse şi căscă. Era aproape ora de culcare.

Se duse la fereastră şi aruncă o privire afară. Răsărise luna. Alături, „Chez Maupassant” avea obloanele închise şi era cufundată în beznă. Foişoarele se înălţau în lumina albăstruie a, lunii, ca un castel fantomatic dintr-un film vechi. Uitându-se mai atent prin întuneric, doamnei Digby i se tăie respiraţia. Erau cumva lumini acolo? îşi aţinti ochii, dar pe întuneric reflexia focului în geamul rece acoperea imaginea şi nu putea fi sigură.

— Hai, bătrâne, îi zise ea Motanului, ajutându-l să coboare de pe sofa. E timpul să mergem la culcare.

În bucătărie era cald, linoleumul era curat, frigiderul bâzâia în colţ. O conservă nouă cu o porţie specială de carne de iepure era aşezată cu grijă pe blat pentru a doua zi dimineaţă, cu desfăcătorul de conserve alături. Ea mai puse cu grijă câteva ziare vechi în cutia Motanului de lângă boiler.

Motanul încercă să toarcă. Ciudat ce se putea obţine de la femei cu ajutorul şchiopătatului, se gândi. Îl dureau încheieturile. Nu se putea obişnui cu ziarele. Sau cu cutiile de carton.

— Vreau nişte MÂNCARE, bodogăni el.

— Mâine dimineaţă, zise doamna Digby şi stinse lumina.

Motanul zăcea în întuneric. Auzi zgomotul boilerului şi sunetul robinetelor din baia de la etaj, apoi tăcere.

„Bătrâne!” se gândi el. Nu putea să doarmă. Era ceva afară, ştia asta. O gustărică delicioasă, ca un dicţionar, cu locul însemnat în el cu un sandviş de curcan. Încet, se târî până la clapa din uşă şi aruncă o privire.

Afară curtea de beton era acoperită cu o brumă groasă şi pustie.

— Brrr! zise Motanul, simţindu-se ciudat de singur, ca şi cum poala doamnei Digby n-ar fi fost chiar de ajuns, acum, că o avea. Brr! zise el din nou şi se retrase în pat.

— Şi-a făcut-o cu mâna lui, zise Şobolanul. Niciodată n-a putut să-şi înfrâneze pornirile. Adică, Şoarece, doar nu e ca şi cum l-am fi obligat noi să facă ceva ce nu voia.

Şoarecele era mai bătrân acum şi mai multe fire de păr alb i se

vedeau printre cele cenuşii, în jurul nasului său mic şi roz. Se uită la Şobolan, care râdea lângă foc, cu picioarele în papuci de dormitor şi un baston zdravăn lângă scaun. Avusese dureri în piept, iar Şoarecele îl auzise tuşind.

— Orişicât. Mă gândesc că â căpătat ce şi-a dorit, zise el.

Afară urla vântul. Masa întunecată a casei „Chez Maupassant" i se împotrivea, cu ferestrele închise bine. Dar Şobolanul şi Şoarecele stăteau la cald, adânc în vizuina Şobolanului Focul trosnea în şemineu.

— Ciudat cum s-a pus pe picioare, după accident. N-am mai văzut aşa ceva. TU ai văzut, Şoarece? cumpăni Şobolanul

— Plin de viaţă, zise Şoarecele. Aşa suntem cu toţii. Noi, animalele.

Privi adânc în foc, în inima roşie a acestuia.

Şobolanul căscă. Şoarecele aţâţă focul de la picioarele lui. Şobolanul oftă. Fusese încă o zi foarte istovitoare, se gândi el. Şobolanul oftă iarăşi. Cu trecerea timpul, administrarea grădinii i se părea tot mai grea; certurile şi încăierările care păreau să izbucnească mereu cu privire la nevoile exacte ale şoarecilor de câmp sau la cerinţele speciale ale cârtiţelor gravide, certuri care erau nu numai plictisitoare, ci şi obositor de rezolvat. El încerca să ia hotărâri drepte, dar fiecare se plângea, iar apoi el se răzgândea, iar apoi…

Şoarecele stătea tăcut. Focul trosnea, scuipând tăciuni încinşi pe covor, unde sfârâiau, lăsând găuri arse. Afară ningea pe peluză şi în copaci şi pe gardul viu.

— Şoarece, zise Şobolanul.

Da, zise Şoarecele.

— Voiam să spun, Şoarece, când o fi să mor…

Aici Şobolanul făcu o pauză, parcă surprins de însăşi ideea de mortalitate în legătură cu sine.

— Când o fi să mor, aş vrea să-mi iei tu locul.

— Pentru numele lui Dumnezeu! zise Şoarecele şi dădu drumul vătraiului, cu un zăngănit, în şemineu.

— Tu eşti potrivit, zise Şobolanul ferm. Întotdeauna ai fost mai deştept şi mai bun ca mine, doar ştii.

Şoarecele se holba la Şobolan. Şobolanul privea în gol, cu o expresie melancolică. Şoarecele deschise gura ca să-l contrazică, dar se opri singur. Era adevărat, se gândi Şoarecele. Chiar era adevărat. Era mai deştept şi mai bun şi mai modest decât Şobolanul. El era potrivit. Şobolanul avea dreptate, o dată-n viaţă.

— Auzi, ce-ar fi să mai aduci nişte Cheddar şi să te gândeşti la asta? zise Şobolanul.

Dar, când Şoarecele se întoarse din cămară, Şobolanul dormea dus. Stătea cu botul spre tavan şi cu ochii strâns închişi. Şoarecele se apropie cu grijă şi-l sărută pe obraz. Apoi desfăcu cravata de mătase de la gâtul Şobolanului şi o legă la al lui.

— Frumos, zise el, uitându-se în oglindă, cu ochii în lacrimi. Întotdeauna mi-am dorit una.

---- Sfârşit ----

Pat Gray s-a născut la Belfast în 1953. A făcut studii de științe politice și a lucrat în domeniul politicilor publice, inclusiv în calitate de consultant în Rusia sau Ucraina. A debutat în 1989 cu romanul *Mr Narrator*. În 1995 a câștigat World One Day Novel Cup, scriind în 24 de ore un roman, *The Political Map of the Heart*. Pe lângă cariera literară, a publicat lucrări de specialitate, fiind co-editor al volumului *Public Policy Disasters in Western Europe* (1998). În prezent predă la London Metropolitan University.

Motanul, romanul din 1997 al lui Pat Gray, este o alegorie politică plină de umor. Când animalele se văd rămase singure în casa părăsită de stăpâni, huzurul pașnic de până atunci lasă locul luptei pentru supraviețuire și putere. Ce ambiții are Motanul? Ce pune la cale Șobolanul? Ce gândește meditativul Șoarece? Vom afla din această poveste care a fost pe bună dreptate comparată de critici cu *Ferma animalelor* orwelliană.

UNIVERS

9 786067 710342